

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA ANTONIJA MAIKLA KOLINSA
[ANTHONY MICHAEL COLLINS]

SECINĀJUMI,

sniegti 2022. gada 15. decembrī¹

Apvienotās lietas C-615/20 un C-671/20

Prokuratura Okręgowa w Warszawie

pret

YP u.c. (C-615/20),

M.M. (C-671/20)

(*Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšavas apgabaltiesa (Polija) lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesiskums – Efektīva tiesību aizsardzība tiesā jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības – LES 19. panta 1. punkta otrā daļa – Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pants – Tiesnešu neatkarība – *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija) *Izba Dyscyplinarna* (Disciplinārlietu palāta) atļauja ierosināt kriminālprocesu pret tiesnesi un atstādināt viņu no amata – Aizliegums valsts tiesām pārbaudīt tiesu leģitimitāti vai izvērtēt tiesnešu iecelšanas un no tās izrietošās tiesu varas pilnvaru likumību – Savienības tiesību pārākums – Lojālas sadarbības pienākums – Tiesiskās drošības un *res judicata* principi

Satura rādītājs

I.	Ievads	2
II.	Atbilstošās tiesību normas – Polijas tiesības	3
A.	Konstitūcija	3
B.	Grozītais likums par Augstāko tiesu	4
C.	Grozītais likums par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju	4
D.	Likums par <i>KRS</i>	6
E.	Kriminālprocesa kodekss	7

¹ Oriģinālvaloda – angļu.

III. Pamatlietu fakti un prejudiciālie jautājumi	7
A. Lieta C-615/20	7
B. Lieta C-671/20	12
IV. Tiesvedība Tiesā	15
V. Vērtējums	15
A. Par pieņemamību	15
B. Par lietas būtību	17
1. Ievada piezīmes	17
2. Par pirmo, otro un trešo jautājumu lietā C-615/20	17
3. Par otro jautājumu lietā C-671/20	22
4. Par ceturto jautājumu lietā C-615/20 un pirmo, trešo un ceturto jautājumu lietā C-671/20	25
VI. Secinājumi	27

I. Ievads

1. Šie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu vēlreiz raisa jautājumus par Polijas tiesu sistēmas nesenās reformas atsevišķu aspektu atbilstību Savienības tiesībām. Tie attiecas uz *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija) *Izba Dyscyplinarna* (Disciplinārlietu palāta)² dotām atļaujām veikt tiesneša kriminālvajāšanu un atstādināt viņu no amata, tādējādi liedzot izspriest konkrētas viņam iedalītās krimināllietas. Šajā nolūkā iesniedzējtiesa³ lūdz Tiesu interpretēt LES 2. pantu un 19. panta 1. punkta otro daļu, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas⁴ 47. pantu, kā arī Savienības tiesību pārākuma, lojālas sadarbības⁵ un tiesiskās drošības principus. Gadījumam, ja Tiesa nolemtu, ka saskaņā ar Savienības tiesībām Disciplinārlietu palāta nevar likumīgi piešķirt šīs atļaujas, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, kādas sekas šis secinājums rada iztiesāšanas sastāvam, kas izskata krimināllietu.

² Turpmāk tekstā – “Disciplinārlietu palāta”.

³ Kas lietās C-615/20 un C-671/20 ir viena un tā pati, bet ar dažādiem sastāviem.

⁴ Turpmāk tekstā – “Harta”.

⁵ Paredzēts LES 4. panta 3. punktā.

II. Atbilstošās tiesību normas – Polijas tiesības

A. Konstitūcija

2. Saskaņā ar *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej* (Polijas Republikas Konstitūcija) 45. panta 1. punktu:

“Ikvienai personai ir tiesības uz taisnīgu un atklātu lietas izskatīšanu kompetentā, neatkarīgā un objektīvā tiesā bez pārmērīgas kavēšanās.”

3. Polijas Republikas Konstitūcijas 144. panta 2. un 3. punktā ir paredzēts:

“2. Lai Republikas prezidenta oficiālie akti būtu spēkā, tie ir jāparaksta arī Ministru padomes priekšsēdētājam, kurš par to ir atbildīgs *Sejm* [(Parlamenta apakšpalāta)] priekšā.

3. Šā panta 2. punkta noteikumus nepiemēro šādos gadījumos:

[..]

17) tiesnešu iecelšana;

[..].”

4. Polijas Republikas Konstitūcijas 179. pants ir formulēts šādi:

“Republikas prezidents pēc [*Krajowa Rada Sądownictwa* (Valsts tiesu padome, Polija, turpmāk tekstā – “KRS”)] priekšlikuma amatā ieceļ tiesnešus uz nenoteiktu laiku.”

5. Saskaņā ar Polijas Republikas Konstitūcijas 180. panta 1. punktu tiesneši ir neatceļami.

6. Polijas Republikas Konstitūcijas 181. pantā ir noteikts:

“Tiesnesi var saukt pie kriminālatbildības vai viņam piemērot brīvības atņemšanu tikai ar tiesību aktos noteiktas tiesas iepriekšēju piekrišanu. Tiesnesi nedrīkst aizturēt vai apcietināt, izņemot gadījumus, kad viņš aizturēts par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, ja viņa aizturēšana ir nepieciešama, lai nodrošinātu pareizu tiesvedību. Par aizturēšanu nekavējoties informē tās tiesas priekšsēdētāju, kurai ir teritoriālā jurisdikcija, un viņš var dot rīkojumu nekavējoties atbrīvot aizturēto tiesnesi.”

7. Polijas Republikas Konstitūcijas 187. pantā ir paredzēts:

“1. [KRS] sastāvā ietilpst:

1) [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] pirmais priekšsēdētājs, tieslietu ministrs, [*Naczelnny Sąd Administracyjny* (Augstākā administratīvā tiesa, Polija)] priekšsēdētājs un viena persona, ko ieceļ Republikas prezidents,

2) piecpadsmit locekļi, kurus ievēlē no [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)], vispārējās jurisdikcijas tiesu, administratīvo tiesu un karatiesu tiesnešiem,

3) četri locekļi, ko ievēlē [*Sejm* (Polijas parlamenta apakšpalāta)] no deputātiem, un divi locekļi, ko ievēlē [*Senat* (Polijas parlamenta augšpalāta)] no senatoriem.

[..]

3. Ievēlēto [*KRS*] locekļu pilnvaru termiņš ir četri gadi.

4. [*KRS*] uzbūve, darbības joma, darbības kārtība, kā arī tās locekļu ievēlēšanas kārtība ir noteikta likumā.”

8. Polijas Republikas Konstitūcijas 190. panta 1. punktā ir noteikts:

“[*Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa, Polija)] nolēmumi ir saistoši *erga omnes* un ir galīgi.”

B. Grozītais likums par Augstāko tiesu

9. 2017. gada 8. decembra *ustawa o Sądzie Najwyższym* (Likums par Augstāko tiesu; 2018. gada *Dz. U.*, 5. pozīcija), kas grozīts ar 2019. gada 20. decembra *ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw* (Likums par grozījumiem Likumā par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju, Likumā par Augstāko tiesu un dažos citos likumos, 2020. gada *Dz. U.*, 190. pozīcija; turpmāk tekstā – “Grozījumu likums”) (turpmāk tekstā – “Grozītais likums par Augstāko tiesu”), 27. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Disciplinārlietu palātas kompetencē ir:

[..]

1a) lietas par atļauju uzsākt kriminālprocesu pret tiesnešiem, tiesnešu palīgiem, prokuroriem un prokuroru palīgiem vai par viņu ievietošanu apcietinājumā.

[..]”

C. Grozītais likums par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju

10. 2001. gada 27. jūlija *ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych* (Likums par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju; 2001. gada *Dz. U.*, Nr. 98, 1070. pozīcija), 41.b pantā ir paredzēts:

“1. Struktūra, kas ir kompetenta izskatīt sūdzību vai pieteikumu saistībā ar tiesas darbību, ir tiesas priekšsēdētājs.

[..]

3. Struktūra, kas ir kompetenta izskatīt sūdzību par *sąd rejonowy* (rajona tiesas) priekšsēdētāja, *sąd okręgowy* (apgabaltiesas) priekšsēdētāja vai *sąd apelacyjny* (apelācijas tiesas) priekšsēdētāja darbību, ir attiecīgi *sąd okręgowy* (apgabaltiesas) priekšsēdētājs, *sąd apelacyjny* (apelācijas tiesas) priekšsēdētājs un [*KRS*].”

11. Šī likuma – redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Grozījumu likumu (turpmāk tekstā – “grozītais Likums par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju”), – 42.a pants ir formulēts šādi:

“1. Saistībā ar tiesu vai tiesu struktūrvienību darbību nav pieļaujams apšaubīt pirmās instances un augstāko instanču tiesu, valsts konstitucionālo iestāžu vai kontroles un tiesību aizsardzības iestāžu legimitāti.

2. Vispārējās jurisdikcijas tiesa vai kāda cita valsts varas struktūra nevar ne konstatēt, ne izvērtēt tiesneša iecelšanas amatā vai no tās izrietošo pilnvaru spriest tiesu likumīgumu.”

12. Saskaņā ar šā likuma 47.a panta 1. punktu tiesnešiem un tiesnešu palīgiem lietas tiek iedalītas izlozes kārtībā. Saskaņā ar šā likuma 47.b panta 1. punktu izmaiņas tiesas sastāvā ir pieļaujamas tikai tad, ja tiesai nav iespējams izskatīt lietu tās pašreizējā sastāvā vai ja ir ilgstošs šķērslis lietas izskatīšanai tās pašreizējā sastāvā. Šādā gadījumā lietas pārdalīšanai ir piemērojams 47.a pants. Minētā likuma 47.b panta 3. punktā ir norādīts, ka lēmumu par tiesas sastāva mainīšanu pieņem tiesas priekšsēdētājs vai viņa pilnvarots tiesnesis.

13. Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju 80. pantā ir paredzēts:

“1. Aizturēt tiesnešus vai uzsākt viņu kriminālvajāšanu drīkst tikai ar kompetentās disciplinārtiesas atļauju. Šī tiesību norma neattiecas uz aizturēšanu acīmredzama noziedzīga nodarījuma izdarīšanas gadījumā, ja aizturēšana ir nepieciešama, lai nodrošinātu pareizu tiesvedību. Līdz brīdim, kad tiek pieņemts nolēmums, ar ko atļauj uzsākt kriminālprocesu pret tiesnesi, var tikt veiktas tikai neatliekamas darbības.

[..]

2.c. Disciplinārtiesā pieņem nolēmumu, ar ko atļauj uzsākt kriminālprocesu pret tiesnesi, ja uz viņu kritošās aizdomas ir pietiekami pamatotas. Nolēmumā tiek norādīts lēmums par atļauju uzsākt kriminālprocesu pret tiesnesi un pamatojums.

2.d. Disciplinārtiesā lūgumu atļaut uzsākt kriminālprocesu pret tiesnesi izskata četrpadsmit dienu laikā pēc tā saņemšanas.”

14. Minētā likuma 107. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Tiesnesis ir saucams pie disciplinārās atbildības par profesionāliem pārkāpumiem (disciplinārpārkāpumi), tostarp:

[..]

3) par darbībām, ar kurām tiek apšaubīts, ka pastāv tiesneša darba tiesiskās attiecības, tiesneša iecelšanas spēkā esamība vai kādas Polijas Republikas konstitucionālās iestādes legimitāte;

[..].”

15. Saskaņā ar Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju 110. panta 2.a punktu:

“Disciplinārtiesai, kuras teritorijā savus pienākumus pilda tiesnesis, attiecībā uz ko ir uzsākts process, ir teritoriālā jurisdikcija izskatīt lietas, kuras minētas 37. panta 5. punktā un 75. panta

2. punkta 3) apakšpunktā. Lietās, kas minētas 80. pantā un 106.zd pantā, kompetentā pirmās instances tiesa ir *Sąd Najwyższy* [(Augstākā tiesa)] viena Disciplinārlietu palātas tiesneša sastāvā, bet otrajā instancē – *Sąd Najwyższy* [(Augstākā tiesa)] trīs Disciplinārlietu palātas tiesnešu sastāvā.”

16. Minētā likuma 129. pantā ir paredzēts:

“1. Disciplinārtiesā var atstādināt no amata tiesnesi, pret kuru ierosināta disciplinārlieta vai procedūra par pilnvaru izbeigšanu, kā arī, ja tā izdod nolēmumu, ar kuru ir ļauts saukt tiesnesi pie kriminālatbildības.

2. Ja disciplinārtiesā pieņem nolēmumu, ar kuru ļauj saukt tiesnesi pie kriminālatbildības par tīšu noziedzīgu nodarījumu, par kuru celta valsts apsūdzība, tā pēc savas ierosmes atstādina tiesnesi no amata.

3. Disciplinārtiesā, atstādinot tiesnesi no amata, uz atstādināšanas laiku samazina tā atalgojumu par 25 % līdz 50 %. Tas neattiecas uz personām, pret kurām ierosināta procedūra par pilnvaru izbeigšanu.

3.a. Ja disciplinārtiesā pieņem nolēmumu, ar kuru ļauj saukt pensionētu tiesnesi pie kriminālatbildības par tīšu noziedzīgu nodarījumu, par ko celta valsts apsūdzība, tā pēc savas ierosmes samazina tā pensiju par 25 % līdz 50 % uz disciplinārlietas laiku.

4. Ja disciplinārlieta tikusi izbeigta vai pabeigta ar attaisnojošu nolēmumu, tiek izmaksāta kompensācija, pilnībā atlīdzinot visu darba algu vai atlīdzību veidojošās sastāvdaļas.”

D. Likums par KRS

17. Saskaņā ar 2011. gada 12. maija *ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa* (Likums par Valsts tiesu padomi, (2011. gada *Dz. U.* Nr. 126, 714. pozīcija), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2017. gada 8. decembra *ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw* (Likums par grozījumiem Likumā par Valsts tiesu padomi un dažos citos likumos, 2018. gada *Dz. U.*, 3. pozīcija; turpmāk tekstā – “Likums par KRS”), 9.a pantu:

“1. *Sejm* [(Parlamenta apakšpalāta)] no *Sąd Najwyższy* [(Augstākā tiesa)], vispārējās jurisdikcijas tiesu, administratīvo tiesu un karatiesu tiesnešu vidus ieceļ 15 [KRS] locekļus uz kopēju četrus gadus pilnvaru termiņu.

2. Ieceļot 1. punktā minētos padomes locekļus, [*Sejm* (Parlamenta apakšpalāta)] pēc iespējas ņem vērā nepieciešamību, lai [KRS] tiktu pārstāvēti dažādu tiesu veidu un līmeņu tiesneši.

3. Jauno [KRS] locekļu, kas iecelti no tiesnešu vidus, kopējais pilnvaru termiņš sākas nākamajā dienā pēc viņu iecelšanas dienas. Iepriekšējā pilnvaru termiņa [KRS] locekļi pilda savas funkcijas līdz jauno [KRS] locekļu kopējā pilnvaru termiņa sākumam.”

18. Likuma par grozījumiem Likumā par Valsts tiesu padomi un dažos citos likumos, kurš stāties spēkā 2018. gada 17. janvārī, 6. pantā iekļautie pārejas noteikumi paredz:

“Polijas Republikas Konstitūcijas 187. panta 1. punkta 2) apakšpunktā minēto [KRS] locekļu, kuri ievēlēti saskaņā ar pašlaik spēkā esošajiem noteikumiem, pilnvaru termiņš beidzas dienu pirms

jauno [KRS] locekļu pilnvaru termiņa sākuma, tomēr nepārsniedzot 90 dienas no šī likuma spēkā stāšanās dienas, ja vien tas nav beidzies ātrāk šā pilnvaru termiņa notecējuma dēļ.”

E. Kriminālprocesa kodekss

19. 1997. gada 6. jūnija *ustawa – Kodeks postępowania karnego* (likums – Kriminālprocesa kodekss; 1997. gada *Dz. U.*, 555. pozīcija; turpmāk tekstā – “Kriminālprocesa kodekss”) 439. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Neatkarīgi no pārsūdzības robežām un izvirzītajiem pamatiem, kā arī trūkumu ietekmes uz nolēmuma saturu, apelācijas tiesa sēdē atceļ pārsūdzēto nolēmumu, ja:

1) nolēmuma pieņemšanā ir iesaistījusies persona, kurai nav pilnvaru vai spēju lemt, vai kurai ir pieteikts noraidījums saskaņā ar 40. pantu;

2) tiesas sastāvs nav bijis atbilstošs vai kāds no tās locekļiem nav bijis klāt visu tiesas sēdes laiku;

[..].”

20. Saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksa 523. panta 1. punktu kasācijas sūdzību var iesniegt, tikai pamatojoties uz šā kodeksa 439. pantā norādītajiem trūkumiem vai citu acīmredzamu tiesību pārkāpumu, ja tas varēja būtiski ietekmēt nolēmuma saturu.

III. Pamatlietu fakti un prejudiciālie jautājumi

A. Lieta C-615/20

21. *Prokuratura Okręgowa w Warszawie* (Varšavas apgabala prokuratūra, Polija, turpmāk tekstā – “apgabala prokurors”) saskaņā ar Kriminālkodeksu YP un vēl 13 citām personām izvirzīja apsūdzību par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas izdarīti, radot kaitējumu 229 cietušajiem. Lieta⁶ tiek skatīta pret 11 apsūdzētajiem. Lietas materiālos ir 197 sējumi un vairāki desmiti sējumi ar pielikumiem. Tiesas process ir noritējis vairāk nekā 100 dienas, un tā laikā apsūdzētie, cietušie un vairāk nekā 150 liecinieki ir snieguši liecības. Vēl jānopratina tikai daži liecinieki un trīs eksperti. Tiesnesis I. T. piedalījās iztiesāšanā.

22. 2020. gada 14. februārī *Wydział Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej* (Valsts prokuratūras Iekšējās drošības nodaļa, Polija; turpmāk tekstā – “Valsts prokuratūra”) lūdza Disciplinārlietu palātas⁷ atļauju uzsākt tiesneša I. T. kriminālvajāšanu par to, ka viņš nav izpildījis dienesta pienākumus un ir pārsniedzis pilnvaras, atļaujot plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem ierakstīt *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšavas apgabaltiesa, Polija) tiesas sēdi, kā arī minētajā lietā pieņemtā nolēmuma un tā mutvārdu pamatojuma sniegšanu. Valsts prokuratūra uzskata, ka tiesnesis I. T. nepilnvarotām personām ir atklājis informāciju par apgabala prokurora veikto pirmstiesas izmeklēšanu. Tā kā tiesnesis I. T. saņēma šo informāciju, pildot dienesta pienākumus, Valsts prokuratūra uzskatīja, ka viņa rīcība ir kaitējusi sabiedrības interesēm.

⁶ Lieta Nr. VIII K 105/17.

⁷ Saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem Disciplinārlietu palātas kompetencē bija – gan pirmajā, gan otrajā instancē – izskatīt pieprasījumus atļaut uzsākt tiesneša kriminālvajāšanu vai viņu aizturēt.

23. 2020. gada 9. jūnijā Disciplinārlietu palāta, rīkojoties kā pirmās instances tiesa, noraidīja Valsts prokuratūras pieprasījumu atļaut uzsākt tiesneša I. T. kriminālvajāšanu. Valsts prokuratūra šo lēmumu pārsūdzēja. 2020. gada 18. novembrī Disciplinārlietu palāta, šoreiz rīkojoties kā otrās instances tiesa, atcēla tiesneša I. T. imunitāti pret kriminālvajāšanu, atstādināja viņu no amata un samazināja viņa atalgojumu par 25 % uz atstādināšanas laiku⁸. Šī atstādināšana no amata būs spēkā, līdz pret viņu vērstā kriminālprocesa pabeigšanai.

24. Atstādināšanas no amata dēļ tiesnesis I. T. nevarēja izskatīt nevienu no viņam iedalītajām lietām, tostarp lietu Nr. VIII K 105/17. Saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksā paredzēto iztiesāšanas sastāva nemainīguma principu spriedumu var pasludināt tikai tas iztiesāšanas sastāvs⁹, kas piedalījies visā lietas izskatīšanā. Līdz ar to tiesvedība lietā Nr. VIII K 105/17 ir jāsāk no jauna. Proti, tiesneša I. T. vietā ieceltajam tiesnesim būs atkārtoti jāizvērtē visi pierādījumi, kas līdz šim iesniegti lietas izskatīšanas gaitā. Iesniedzējtiesa uzskata, ka šāda situācija ir pretrunā Hartas 47. pantam, it īpaši tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā un ikvienas personas tiesībām uz taisnīgu, atklātu un laikus veiktu lietas izskatīšanu neatkarīgā un objektīvā, tiesību aktos noteiktā tiesā¹⁰.

25. Nolēmumā par prejudiciālu jautājumu uzdošanu ir minēts, ka 2019. gada 5. decembra spriedumā¹¹ un 2020. gada 15. janvāra rīkojumos¹² *Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych)* (Augstākā tiesa (Darba un sociālā nodrošinājuma lietu palāta), Polija)¹³, kura izsprieda lietas, saistībā ar kurām tika pasludināts spriedums A. K., noteica, ka pašreizējā sastāvā KRS nav no likumdošanas varas un izpildvaras neatkarīga iestāde, savukārt Disciplinārlietu palāta – kurā ieceltas personas pēc KRS priekšlikuma tās pašreizējā sastāvā – nav uzskatāma par “tiesu” Hartas 47. panta, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – “ECPAK”) 6. panta un Polijas Republikas Konstitūcijas 45. panta 1. punkta izpratnē. *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) apvienoto palātu, proti, Civillietu palātas, Krimināllietu palātas un Darba un sociālā nodrošinājuma lietu palātas, 2020. gada 23. janvāra nolēmumā apstiprināja Darba un sociālā nodrošinājuma lietu palātas nostāju, konstatējot, ka Disciplinārlietu palātas sastāvs, kurā iecelta persona pēc KRS priekšlikuma tās pašreizējā sastāvā, nav atbilstošs. Turklāt apvienotā palāta nolēma, ka Disciplinārlietu palāta tās strukturālo iezīmju dēļ nav “tiesa” iepriekš minēto tiesību normu izpratnē un tās nolēmumi nav “tiesas nolēmumi”. 2020. gada 23. septembra lēmumā¹⁴ Disciplinārlietu palāta atzina, ka spriedums A. K. “nevar tikt uzskatīts par saistošu Polijas tiesību sistēmā”, jo Darba un sociālā nodrošinājuma lietu palāta pamatlietā, kurā tika iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, darbojās “prettiesiskā sastāvā”.

26. Iesniedzējtiesa, kurā lietas izskata tiesnesis I. T., ietilpst Polijas tiesu sistēmā un izspriež lietas “jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības” LES 19. panta 1. punkta otrās daļas izpratnē¹⁵. Disciplinārlietu palātas nolēmums atcelt tiesneša I. T. imunitāti pret kriminālvajāšanu un

⁸ Lieta II DO 74/20 (turpmāk tekstā – “Disciplinārlietu palātas nolēmums”).

⁹ Proti, tie paši tiesneši vai tiesneši kopā ar piesēdētājiem.

¹⁰ Tostarp atsaucoties uz spriedumu, 2019. gada 19. novembris, A. K. u.c. (Augstākās tiesas Disciplinārlietu palātas neatkarība) (C-585/18, C-624/18 un C-625/18, EU:C:2019:982, turpmāk tekstā – “spriedums A. K.”).

¹¹ Lieta III PO 7/18.

¹² Lietas III PO 8/18 un III PO 9/18.

¹³ Turpmāk tekstā – “Darba un sociālā nodrošinājuma lietu palāta”.

¹⁴ II DO 52/20.

¹⁵ Skat. spriedumu, 2020. gada 26. marts, *Miasto Łowicz un Prokurator Generalny* (C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234, 35. punkts un tajā minētā judikatūra).

atstādināt viņu no amata pienākumu pildīšanas, kālab lieta Nr. VIII K 105/17 ir jāizskata no jauna citā sastāvā, rada iesniedzējtiesai šaubas par to, vai Disciplinārlietu palāta ir neatkarīga un objektīva, tiesību aktos noteikta tiesa.

27. Iesniedzējtiesa uzskata, ka uz noteikumiem, kas reglamentē tiesnešu disciplināros pasākumus¹⁶ un atstādināšanu no amata¹⁷, ir attiecināma prasība par efektīvu tiesību aizsardzību tiesā saskaņā ar LES 19. panta 1. punkta otro daļu. Iesniedzējtiesai ir šaubas, vai arī uz valsts tiesību normām, saskaņā ar kurām ir atļauts uzsākt tiesnešu kriminālvajāšanu vai viņus aizturēt, ir attiecināma prasība par efektīvu tiesību aizsardzību tiesā. Tā uzskata, ka kriminālprocesa ierosināšanai pret tiesnesi būtu jāpiemēro tādas pašas prasības kā disciplinārlietas ierosināšanai šādu iemeslu dēļ. Pirmkārt, kriminālvajāšanas atļauja var tikt dota tikai tad, kad disciplinārtiesā uzskata, ka pastāv pietiekami pamatotas aizdomas, ka persona ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu. Otrkārt, ja šāda atļauja ir dota, disciplinārtiesā var¹⁸ atstādināt attiecīgo tiesnesi no amata, tādējādi liedzot viņam spriest tiesu līdz kriminālprocesa pabeigšanai. Treškārt, disciplinārtiesai ir arī pienākums samazināt šī tiesneša atalgojumu (robežās no 25 % līdz 50 %) uz laiku, kamēr tiesnesis ir atstādināts no amata. Ceturtkārt, nav paredzēts, kādā termiņā pēc atļaujas sākt tiesneša kriminālvajāšanu piešķiršanas būtu jānosūta apsūdzības raksts tiesai. Šīs atļaujas rezultātā tiesnesis var tikt atstādināts no amata un viņa atalgojums samazināts uz nenoteiktu laiku. Visu šo apstākļu vērtējums varētu pamatot secinājumu, ka procedūra, kurā tiek atcelta tiesneša imunitāte pret kriminālvajāšanu un/vai viņš tiek aizturēts, rada sekas, kas līdzinās disciplināriem pasākumiem pret tiesnešiem. Tādēļ arī uz minēto procedūru būtu jāattiecina efektīvas tiesību aizsardzības tiesā prasība atbilstoši LES 19. panta 1. punkta otrajai daļai.

28. Saskaņā ar iesniedzējtiesas informāciju tieslietu ministrs ir augstākstāvošā amatpersona attiecībā pret visiem prokuroriem Polijā un automātiski ieņem *Prokurator Generalny* (ģenerālprokurora) amatu. Lai gan deklaratīvi prokurors ir neatkarīgs savu funkciju izpildē, tam tomēr ir jāpilda augstākstāvošā prokurora, kas var būt tieslietu ministrs, rīkojumi, vadlīnijas un norādījumi, tostarp tiesvedībās Disciplinārlietu palātā.

29. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir minēts, ka atbilstīgi Polijas Republikas Konstitūcijai tieslietu ministrs ir arī KRS loceklis. Lielākā daļa no 15 no kopumā 25 KRS locekļiem, kurus *Sejm* izvēlējās no tiesnešu vidus, iecelšanas brīdī bija un joprojām ir cieši saistīti ar tieslietu ministru. Pēc tam šādi izveidotā KRS piedalījās visu Disciplinārlietu palātas locekļu amata iecelšanas procedūrā, kuru vidū ir bijušie prokurori un juristi, kas publiski atbalstīja tieslietu ministra rīcību.

30. Atbilstoši Tiesas pastāvīgajai judikatūrai “neatkarības” jēdziens, kas ir raksturīgs uzdevumam spriest tiesu, nozīmē, ka tiesai ir jābūt trešās personas pozīcijā attiecībā pret izskatāmās lietas dalībniekiem¹⁹. Ņemot vērā Disciplinārlietu palātas sastāvu, pašreizējo KRS sastāvu, prokuratūras organizācijas hierarhisko raksturu un noteikumus par atļauju veikt tiesneša kriminālvajāšanu vai viņu aizturēt, iesniedzējtiesai ir būtiskas šaubas par to, vai Disciplinārlietu palāta ir trešās personas pozīcijā attiecībā pret prokuroru.

¹⁶ Tiesas rīkojums, 2020. gada 8. aprīlis, Komisija/Polija (C-791/19 R, EU:C:2020:277, 34. un 35. punkts un tajos minētā judikatūra; turpmāk tekstā – “2020. gada 8. aprīļa rīkojums”).

¹⁷ Spriedums, 2019. gada 5. novembris, Komisija/Polija (Vispārējās jurisdikcijas tiesu neatkarība) (C-192/18, EU:C:2019:924, 114. punkts un tajā minētā judikatūra).

¹⁸ Tā to dara, ja tiesnesis tiek apsūdzēts par tišu noziedzīgu nodarījumu, par kuru tiek celta valsts apsūdzība.

¹⁹ Spriedums, 2020. gada 21. janvāris, *Banco de Santander* (C-274/14, EU:C:2020:17, 62. punkts un tajā minētā judikatūra).

31. Turklāt, ņemot vērā 2020. gada 8. aprīļa rīkojumu, iesniedzējtiesai ir arī šaubas par to, vai Disciplinārlietu palātai būtu jāizskata pieteikumi par atļauju veikt tiesneša kriminālvajāšanu vai viņu aizturēt. Tā uzskata, ka minētā rīkojuma rezolutīvās daļas 1. punkta pirmajā ievilkumā minētajam jēdzienam “disciplinārlietas pret tiesnešiem” būtu jāietver arī lietas par atļauju veikt tiesneša kriminālvajāšanu vai viņu aizturēt. Katrā ziņā, ņemot vērā, ka Disciplinārlietu palātas sastāvs nav mainījies, visas tajā izskatāmās lietas iztiesā sastāvs, kurš neatbilst neatkarības prasībām atbilstoši 2020. gada 8. aprīļa rīkojuma rezolutīvās daļas 1. punkta otrajam ievilkumam.

32. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, iesniedzējtiesa uzskata, ka Disciplinārlietu palātas atļauja nav uzskatāma par “tiesas nolēmumu”, jo šī palāta neatbilst efektīvas tiesību aizsardzības tiesā prasībām Savienības tiesību izpratnē, kā arī nenodrošina “[nedz] tiesību un tiesisko attiecību stabilitāti, [nedz] pareizu tiesvedību”²⁰. Līdz ar to iesniedzējtiesa neuzskata, ka Disciplinārlietu palātas rīkojumi tai būtu saistoši. Tā kā Disciplinārlietu palātas atļaujas spēkā esamībai ir tieša ietekme uz to, vai iesniedzējtiesa pati ir neatkarīga un objektīva, tiesību aktos noteikta tiesa, tā lūdz Tiesu sniegt norādījumus. Saistībā ar minēto iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai pienākums atteikties atzīt Disciplinārlietu palātas nolēmuma saistošo spēku vienlīdz ir attiecināms arī uz citām valsts struktūrām²¹ un, tādējādi, vai nepamatots atteikums atļaut iztiesāšanas sastāvā piedalīties tam tiesnesim, par kuru tika izdota kriminālvajāšanas atļauja, ir Savienības tiesību pārkāpums.

33. Šādos apstākļos *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšavas apgabaltiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai Savienības tiesības, it īpaši [Hartas] 47. pants un tajā paredzētās tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kā arī tiesības uz taisnīgu, atklātu un laikus veiktu lietas izskatīšanu neatkarīgā un objektīvā, tiesību aktos noteiktā tiesā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tām ir pretrunā tādas valsts tiesību normas, kas detalizēti izklāstītas 2. un 3. jautājumā, proti, [Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju 80., 110. panta 2.a punkts un 129. pants] un [Grozītā likuma par Augstāko tiesu 27. panta 1. punkta 1.a apakšpunkts], ar kuriem [Disciplinārlietu palātai] ir ļauts atcelt imunitāti un atstādināt tiesnesi no amata, tādējādi faktiski liedzot tiesnesim spriest tiesu tam iedalītās lietās, it īpaši ņemot vērā, ka:
- a) [Disciplinārlietu palāta] nav uzskatāma par “tiesu” Hartas 47. panta, [ECPAK] 6. panta un [Polijas Republikas Konstitūcijas] 45. panta 1. punkta izpratnē (spriedums, 2019. gada 19. novembris, A. K. u.c. (Augstākās tiesas Disciplinārlietu palātas neatkarība) (C-585/18, C-624/18 un C-625/18, EU:C:2019:982));
 - b) [Disciplinārlietu palātas] locekļi ir ļoti cieši saistīti ar likumdošanas varu un izpildvaru (rīkojums, 2020. gada 8. aprīlis, Komisija/Polija, C-791/19 R, EU:C:2020:277);
 - c) Polijas Republikai tika uzdots apturēt atsevišķu Likuma par Augstāko tiesu noteikumu, kuri attiecas uz tā saucamo Disciplinārlietu palātu, piemērošanu un atturēties no šajā palātā izskatāmo lietu nodošanas iztiesāšanas sastāvam, kurš neatbilst neatkarības prasībām (rīkojums, 2020. gada 8. aprīlis, Komisija/Polija, C-791/19 R, EU:C:2020:277)?

²⁰ Skat. spriedumu, 2020. gada 2. aprīlis, *CRNPAC* un *Vueling Airlines* (C-370/17 un C-37/18, EU:C:2020:260, 88. un 89. punkts).

²¹ Piemēram, tieslietu ministrs, tiesu priekšsēdētāji, *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) vai disciplinārlietu iestādes.

- 2) Vai Savienības tiesības, it īpaši LES 2. pants un tajā noteiktā tiesiskuma vērtība, kā arī efektīvas tiesību aizsardzības tiesā prasības, kas izriet no LES 19. panta 1. punkta otrās daļas, ir jāinterpretē tādējādi, ka “tiesību normas, kas reglamentē disciplināro pasākumu sistēmu attiecībā uz personām, kuras spriež tiesu”, ietver arī tiesību normas, kas attiecas uz valsts tiesas tiesneša saukšanu pie kriminālatbildības vai brīvības atņemšanu tam (tā aizturēšanu), piemēram, Polijas Republikas Konstitūcijas 181. pantu, to aplūkojot kopsakarā ar [Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju] 80. un 129. pantu, saskaņā ar kuriem:
- a) lai sauktu valsts tiesas tiesnesi pie kriminālatbildības vai atņemtu tam brīvību (viņu aizturētu), principā pēc prokurora pieteikuma, ir nepieciešama kompetentās disciplinārtiesas atļauja;
 - b) disciplinārtiesā, ļaujot saukt valsts tiesas tiesnesi pie kriminālatbildības vai atņemt tam brīvību (viņu aizturēt), var (bet noteiktos gadījumos – tai ir pienākums) atstādināt šo tiesnesi no amata;
 - c) atstādinot valsts tiesas tiesnesi no amata, disciplinārtiesai ir arī pienākums samazināt šī tiesneša atalgojumu šajās tiesību normās noteiktajās robežās uz laiku, kamēr tiesnesis ir atstādināts no amata?
- 3) Vai Savienības tiesības, it īpaši 2. jautājumā minētās tiesību normas, ir jāinterpretē tādējādi, ka tām ir pretrunā tādas valsts tiesību normas, kādas ir noteiktas [Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju] 110. panta 2.a punktā un [Grozītā likuma par Augstāko tiesu] 27. panta 1. punkta 1.a apakšpunktā, kurās ir paredzēts, ka lietas par atļauju valsts tiesas tiesnesi saukt pie kriminālatbildības vai atņemt tam brīvību (viņu aizturēt) gan pirmajā instancē, gan otrajā instancē ir vienīgi tādas iestādes kompetencē kā Disciplinārlietu palāta, it īpaši ņemot vērā (atsevišķi vai kopā) šādus faktus:
- a) Disciplinārlietu palātas izveide notika vienlaikus ar grozījumiem kārtībā, kādā tiek izraudzīti tādas iestādes locekļi kā [KRS], kura piedalās tiesnešu iecelšanas procedūrā un pēc kuras priekšlikuma tika iecelti visi Disciplinārlietu palātas locekļi;
 - b) valsts likumdevējs ir izslēdzis iespēju pārcelt uz Disciplinārlietu palātu esošus tiesnešus no tādas valsts pēdējās instances tiesas kā [Sąd Najwyższy (Augstākā tiesa)], kuras struktūrā darbojas šī palāta, līdz ar to Disciplinārlietu palātā izskatīt lietas var tikai jauni locekļi, kuri tika iecelti pēc [KRS] – mainītajā sastāvā – priekšlikuma;
 - c) Disciplinārlietu palātai ir raksturīga ļoti augsta autonomijas pakāpe [Sąd Najwyższy (Augstākā tiesa)] ietvaros;
 - d) [Sąd Najwyższy (Augstākā tiesa)] nolēmumos, ar ko īsteno 2019. gada 19. novembra spriedumu A. K. u.c. (Augstākās tiesas Disciplinārlietu palātas neatkarība) (C-585/18, C-624/18 un C-625/18, EU:C:2019:982), apstiprināja, ka [KRS] mainītajā sastāvā nav no likumdošanas un izpildvaras neatkarīga iestāde un ka Disciplinārlietu palāta nav uzskatāma par “tiesu” Hartas 47. panta, ECPAK 6. panta un [Polijas Republikas Konstitūcijas] 45. panta 1. punkta izpratnē;

- e) pieteikumu par atļauju saukt valsts tiesas tiesnesi pie kriminālatbildības vai atņemt tam brīvību (viņu aizturēt) principā iesniedz prokurors, kura priekšnieks ir tāda izpildvaras struktūra kā tieslietu ministrs, kurš var dot prokuroriem saistošus norādījumus attiecībā uz procesuālo darbību saturu, un tajā pašā laikā Disciplinārlietu palātas locekļi un [KRS] mainītajā tās sastāvā, kā to ir konstatējusi [*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)] [2.d]. punktā minētajos nolēmumos, ir ļoti cieši saistīti ar likumdošanas varu un izpildvaru, tādēļ nevar uzskatīt, ka Disciplinārlietu palāta ir trešās personas pozīcijā attiecībā pret lietas dalībniekiem;
 - f) Polijas Republikai tika uzdots apturēt atsevišķu [Likuma par Augstāko tiesu] noteikumu, kuri attiecas uz Disciplinārlietu palātu, piemērošanu un atturēties no šajā palātā izskatāmo lietu nodošanas iztiesāšanas sastāvam, kurš neatbilst neatkarības prasībām, saskaņā ar 2020. gada 8. aprīļa rīkojumu Komisija/Polija (C-791/19 R, EU:C:2020:277)?
- 4) Vai gadījumā, ja tiek atļauts saukt valsts tiesas tiesnesi pie kriminālatbildības un atstādināt šo tiesnesi no amata, vienlaikus samazinot viņa atalgojumu uz laiku, kamēr viņš ir atstādināts no amata, Savienības tiesības –, it īpaši 2. jautājumā norādītās tiesību normas, kā arī pārākuma princips, LES 4. panta 3. punktā noteiktais lojālas sadarbības princips un tiesiskās drošības princips – ir jāinterpretē tādējādi, ka tās liedz atzīt saistošo spēku šādai atļaujai, it īpaši attiecībā uz tiesneša atstādināšanu no amata, ja atļauju ir izdevusi tāda iestāde kā Disciplinārlietu palāta, kā rezultātā:
- a) jebkurai valsts iestādei (tostarp iesniedzējtiesai, kuras sastāvā ir tiesnesis, uz kuru attiecas šī atļauja, kā arī tām iestādēm, kuru kompetencē ir noteikt un mainīt valsts tiesas sastāvu) ir pienākums neņemt vērā šādu atļauju un ļaut valsts tiesas tiesnesim, uz kuru attiecas šī atļauja, piedalīties šīs tiesas iztiesāšanas sastāvā;
 - b) tiesa, kuras sastāvā ir tiesnesis, uz kuru attiecas šī atļauja, ir uzskatāma par tiesību aktos noteiktu tiesu vai attiecīgi – neatkarīgu un objektīvu tiesu un tādējādi tā – kā “tiesa” – var lemt par jautājumiem par Savienības tiesību piemērošanu vai interpretāciju?”

B. Lieta C-671/20

34. Fakti, kas ir šā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatā, ir līdzīgi faktiem lietā C-615/20.
35. Apgabala prokurors apsūdzēja M. M. par septiņu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, tostarp par nepaziņošanu par sabiedrības maksātnespēju, kreditoru prasījumu neapmierināšanu, banku krāpšanu un sabiedrības finanšu pārskata neiesniegšanu. Ar 2020. gada 9. jūnija lēmumu apgabala prokurors lika nodibināt piespiedu hipotēku attiecībā uz M. M. un viņa sievai kopīpašumā esošo nekustamo īpašumu kā nodrošinājumu draudošo naudas sodu un tiesāšanās izdevumu segšanai. M. M. šo lēmumu pārsūdzēja.

36. Ņemot vērā Disciplinārlietu palātas nolēmumu, *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšavas apgabaltiesa) priekšsēdētājs uzdeva²² tās palātas priekšsēdētājam, kuras sastāvā darbojās tiesnesis I. T., mainīt iztiesāšanas sastāvu visās lietās²³, kuras sākotnēji tika iedalītas minētajam tiesnesim²⁴. Minētās palātas priekšsēdētājs pārdalīja lietas, kas sākotnēji bija iedalītas tiesnesim I. T. Pēc lietu pārdalīšanas iesniedzējtiesa uzdeva Tiesai vairākus prejudiciālus jautājumus.

37. Iesniedzējtiesa norāda, ka saskaņā ar spriedumu *Simpson*²⁵ ikvienai tiesai pēc savas ir jāpārbauda ierosmes, vai tā ir uzskatāma par neatkarīgu un objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu. Tai ir bažas, vai tā ir uzskatāma par “tiesību aktos noteiktu tiesu”, jo izmaiņas tās sastāvā ar *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšavas apgabaltiesa) priekšsēdētāja rīkojumu pēc tiesneša I. T. atstādināšanas izriet tieši no Disciplinārlietu palātas nolēmuma. Tās “strukturālo iezīmju” dēļ šī palāta nav uzskatāma par “tiesu” saskaņā ar valsts vai Savienības tiesībām. Iesniedzējtiesa uzskata, ka tikai efektīva Disciplinārlietu palātas nolēmuma pārbaude ļaus tai izvērtēt, vai tā ir uzskatāma par tiesību aktos noteiktu tiesu un var lemt tajā notiekošajā tiesvedībā. Iesniedzējtiesa uzskata, ka tā var pārkāpt lietas dalībnieku tiesības uz tiesu un ka tās nolēmums varētu tikt atcelts apelācijas tiesvedībā²⁶, ja spriedumu pasludina tiesa, kuras sastāvā ir persona, kurai nav tiesību pieņemt nolēmumu, vai arī tāpēc, ka tiesas sastāvs nav atbilstošs²⁷, vai Savienības tiesību pārkāpuma dēļ.

38. Iesniedzējtiesa uzskata, ka vērtējums, vai tā atbilst tiesību aktos noteiktas tiesas kritērijiem, paredz Disciplinārlietu palātas nolēmuma saistošā spēka pārbaudi. Gan valsts tiesību akti, gan *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) judikatūra, saskaņā ar kuru valsts tiesas nevar pārbaudīt tiesneša iecelšanu amatā, tostarp Polijas Republikas prezidenta²⁸ un KRS lomas tiesiskumu iecelšanas amatā procedūrā²⁹, aizliedz veikt šādu saistošā spēka pārbaudi. Turklāt šādas pārbaudes veikšana ir uzskatāma par disciplinārpārkāpumu. Iesniedzējtiesai ir šaubas par to, vai šādas tiesību normas un iepriekš minētā *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) judikatūra nav pretrunā Savienības tiesībām.

39. Iesniedzējtiesa arī nav droša, vai tai ir saistošs Disciplinārlietu palātas nolēmums un jebkādas no tā izrietošās sekas attiecībā uz tās sastāvu, tostarp tiesneša I. T. atstādināšanas juridiskais spēks. Tiesa vairākkārt ir uzsvērusi, cik liela nozīme – gan Savienības, gan tās dalībvalstu tiesību sistēmās – ir “*res judicata* principam”. Lai nodrošinātu gan tiesību un tiesisko attiecību stabilitāti, gan pareizu tiesvedību, ir svarīgi, lai tiesu nolēmumi, kas stājušies likumīgā spēkā, vairs nevarētu tikt apstrīdēti. Līdz ar to Savienības tiesības neuzliek valsts tiesai pienākumu nepiemērot valsts procesuālās normas, kas tiesas nolēmumam piešķir *res judicata* spēku, pat ja tas valstī ļautu novērst situāciju, kura nav savienojama ar šīm tiesībām³⁰.

40. Iesniedzējtiesa uzskata, ka Disciplinārlietu palātas rakstura dēļ tās 2020. gada 18. novembra nolēmums nav uzskatāms par “tiesas nolēmumu”, jo šāds statuss ir tikai nolēmumiem, ko izdod iestādes, kuras atbilst efektīvas tiesību aizsardzības tiesā prasībām Savienības tiesību izpratnē.

²² Šā 2020. gada 24. novembra rīkojuma juridiskais pamats bija Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju 47.b panta 1. un 3. punkts.

²³ Izņemot lietu Nr. VIII K 105/17.

²⁴ Izņemot lietu Nr. VIII K105/17, kurā ir iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-615/20.

²⁵ Spriedums, 2020. gada 26. marts, *Simpson*/Padome un *HG/Komisija* (C-542/18 RX–II un C-543/18 RX–II, pārskatīšana, EU:C:2020:232, 57. punkts un tajā minētā judikatūra; turpmāk tekstā – “spriedums *Simpson*”).

²⁶ *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa).

²⁷ Skat. Kriminālprocesa kodeksa 439. panta 1. punkta 1. un 2. apakšpunktu, lasot kopsakarā ar tā 523. panta 1. punktu.

²⁸ Turpmāk tekstā – “Republikas prezidents”.

²⁹ Skat. spriedumu TK, 2020. gada 4. marts (Lieta Nr. P 22/19) un rīkojumu TKz, 2020. gada 20. aprīlis (Lieta Nr. U 1/20).

³⁰ Spriedums, 2020. gada 2. aprīlis, *CRPNPAC* un *Vueling Airlines* (C-370/17 un C-37/18, EU:C:2020:260, 88. un 89. punkts un tajos minētā judikatūra).

Disciplinārlietu palātas iespēja atstādināt no amata tiesnesi – faktiski uz nenoteiktu laiku – nekādi nenodrošina tiesību un tiesisko attiecību stabilitāti un noteikti neveicina pareizu tiesvedību. Turklāt iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai pienākums atteikties atzīt Disciplinārlietu palātas nolēmumam saistošo spēku attiecas arī uz citām valsts struktūrām, tādām kā tieslietu ministrs, prokurors, tiesu priekšsēdētāji un *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa). Tā attiecīgi vaicā, vai nepamatots atteikums atļaut iztiesāšanas sastāvā piedalīties tam tiesnesim, par kuru tika izdota atļauja veikt kriminālvajāšanu, ir Savienības tiesību pārkāpums.

41. Šādos apstākļos *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšavas apgabaltiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai Savienības tiesības – it īpaši LES 2. pants un tajā izteiktā tiesiskuma vērtība, LES 19. panta 1. punkta otrā daļa, kā arī pārkāpuma, lojālas sadarbības un tiesiskās drošības principi – ir jāinterpretē tādējādi, ka tās liedz piemērot tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu kā [Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju] 41.b panta 1. un 3. punkts tādējādi, ka tiesas priekšsēdētājs var – patstāvīgi un bez pārbaudes tiesā – pieņemt lēmumu par iztiesāšanas sastāva maiņu tādēļ, ka tāda iestāde kā [Disciplinārlietu palāta] ir devusi atļauju saukt pie kriminālatbildības tiesnesi, kurš sākotnēji tika iekļauts iztiesāšanas sastāvā (apgabaltiesas tiesnesis I. T.), un šī atļauja liek obligāti atstādināt šo tiesnesi no amata, kas it īpaši nozīmē, ka šim tiesnesim ir aizliegts piedalīties iztiesāšanas sastāvā lietās, kuras viņam tika iedalītas, tostarp lietās, kuras viņam tika iedalītas pirms minētās atļaujas došanas?
- 2) Vai Savienības tiesības, it īpaši 1. jautājumā minētās tiesību normas, ir jāinterpretē tādējādi, ka tām ir pretrunā:
- a) tāds dalībvalsts tiesiskais regulējums kā [Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju] 42.a panta 1. un 2. punkts un 107. panta 1. punkta 3. apakšpunkts, ar ko valsts tiesai, pārbaudot, vai šī tiesa atbilst tiesību aktos noteiktas tiesas kritērijiem, ir aizliegts izvērtēt 1. jautājumā minētās Disciplinārlietu palātas dotās atļaujas saistošo spēku un sniegšanas tiesiskos apstākļus, kas ir bijuši iztiesāšanas sastāva maiņas tiešais iemesls, vienlaikus paredzot, ka mēģinājums veikt šādu pārbaudi ir pamats, lai tiesnesi sauktu pie disciplinārās atbildības?
- b) tādas valsts iestādes kā *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) judikatūra, saskaņā ar kuru tādu valsts iestāžu akti kā [Republikas prezidents] un [KRS] attiecībā uz personu iecelšanu tādā struktūrā kā Disciplinārlietu palāta nav pakļauti pārbaudei tiesā, tostarp pārbaudei par atbilstību Savienības tiesībām, neatkarīgi no pārkāpuma smaguma un pakāpes, un saskaņā ar kuru akts, ar ko personu ieceļ tiesneša amatā, ir galīgs un neapstrīdams?
- 3) Vai Savienības tiesības, it īpaši 1. jautājumā minētās tiesību normas, ir jāinterpretē tādējādi, ka tās liedz atzīt saistošo spēku 1. jautājumā minētajai atļaujai, it īpaši attiecībā uz tiesneša atstādināšanu no amata, ņemot vērā, ka to ir izdevusi tāda struktūra kā Disciplinārlietu palāta, un tādējādi:
- a) jebkurai valsts iestādei (tostarp iesniedzējtiesai, kā arī struktūrām, kuru kompetencē ir noteikt un mainīt valsts tiesas sastāvu, it īpaši tiesas priekšsēdētājam) ir pienākums neņemt vērā šādu atļauju un ļaut valsts tiesas tiesnesim, uz kuru attiecas šī atļauja, piedalīties šīs tiesas iztiesāšanas sastāvā;

- b) tiesa, kuras iztiesāšanas sastāvā vairs nav tiesneša, kurš sākotnēji šajā sastāvā ticis iekļauts, – tikai tāpēc, ka uz minēto tiesnesi attiecas minētā atļauja – nav uzskatāma par tiesību aktos noteiktu tiesu un tādējādi tā nevar lemt kā “tiesa” par jautājumiem, kas saistīti ar Savienības tiesību piemērošanu vai interpretāciju?
- 4) Vai atbildi uz iepriekš minētajiem jautājumiem ietekmē tas, ka Disciplinārlietu palāta un *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) nenodrošina efektīvu tiesību aizsardzību tiesā tāpēc, ka tās nav neatkarīgas un ka ir tikuši konstatēti to locekļu iecelšanas noteikumu pārkāpumi?”

IV. Tiesvedība Tiesā

42. Ar Tiesas priekšsēdētāja 2021. gada 21. janvāra lēmumu lietas C-615/20 un C-671/20 tika apvienotas rakstveida un mutvārdu procesam, kā arī sprieduma taisīšanai.
43. Iesniedzējtiesa lūdza izskatīt lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu lietās C-615/20 un C-671/20 paātrinātā tiesvedībā saskaņā ar Tiesas Reglamenta 105. panta 1. punktu. Attiecīgi ar 2020. gada 9. decembra un 2021. gada 21. janvāra lēmumiem Tiesas priekšsēdētājs šos lūgumus noraidīja. Tomēr saskaņā ar Reglamenta 53. panta 3. punktu tos nolemts izskatīt prioritāri.
44. Rakstveida apsvērumus iesniedza YP, apgabala prokurors, Beļģijas, Dānijas, Nīderlandes, Polijas, Somijas un Zviedrijas valdības, kā arī Eiropas Komisija. Izņemot YP, visi minētie sniedza mutvārdu apsvērumus un atbildēja uz Tiesas uzdotajiem jautājumiem 2022. gada 28. jūnija tiesas sēdē.

V. Vērtējums

A. Par pieņemamību

45. Apgabala prokurors un Polijas valdība apgalvo, ka prejudiciālie jautājumi ir nepieņemami. Nepastāvot nekādam saiknei starp iesniedzējtiesā izskatāmo strīdu un Savienības tiesību normām, kuru interpretāciju tā lūdz, atbilde uz šiem jautājumiem neesot nepieciešama, lai šī tiesa izskatītu iztiesājamās lietas³¹. Polijas valdība piebilst, ka, pat ja Tiesa atļautu iesniedzējtiesai ņemt vērā Disciplinārlietu palātas nolēmumu, neviena Polijas tiesību norma neļaujot aizstāt tiesnesi, kuram lieta nodota izskatīšanai, vai nodot šīs lietas citam tiesnesim.
46. Komisija un Zviedrijas valdība apgalvo, ka lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemami, jo Tiesas atbilde ir nepieciešama, lai iesniedzējtiesa varētu *in limine litis* izlemt, vai tās kompetencē ir izspriest krimināllietas pamatlīdētās.
47. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru tiek prezumēts, ka jautājumi par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa uzdevusi, ir atbilstīgi. Tiesa var atteikties lemt par šādiem jautājumiem vienīgi tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav

³¹ Spriedums, 2020. gada 26. marts, *Miasto Łowicz un Prokurator Generalny* (C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234, 48. punkts). Polijas valdība norāda, ka iesniedzējtiesā izskatāmās krimināllietas attiecas uz pilnībā iekšējām situācijām, kurām nav piemērojams Hartas 47. pants un LES 19. panta 1. punkts.

nekādas saiknes ar faktisko situāciju pamatlietā vai pamatlīetas priekšmetu, vai arī gadījumos, kad izvirzītā problēma ir hipotētiska vai kad Tiesai nav zināmi faktiskie un tiesiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem³².

48. Tomēr no LESD 267. panta formulējuma un sistēmas skaidri izriet, ka prejudiciālā nolēmuma procedūras priekšnoteikums ir strīda faktiskā izskatīšana valsts tiesās, kā ietvaros tām ir jāpieņem nolēmums, kurā var tikt ņemts vērā prejudiciālais nolēmums. Prejudiciāla nolēmuma pamatojums ir nepieciešamība atrisināt strīdu, nevis sniegt konsultatīvu atzinumu par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem³³. Tiesa arī ir uzsvērusi, ka atbilde uz prejudiciālajiem jautājumiem var būt nepieciešama, lai sniegtu iesniedzējtiesām tādu Savienības tiesību interpretāciju, kura tām ļautu izlemt valsts tiesību procesuālos jautājumus, pirms tās var pēc būtības izspriest tajās izskatāmos strīdus³⁴.

49. Šajā tiesvedībā Tiesai uzdoto jautājumu mērķis ir noskaidrot, vai, ņemot vērā Disciplinārlietu palātas iezīmes, it īpaši tās locekļu iecelšanas kārtību, Savienības tiesībām ir pretrunā valsts tiesību normas, saskaņā ar kurām šī palāta var atļaut veikt tiesneša kriminālvajāšanu, tādējādi atstādinot viņu no amata. Ja tas tā ir, kādas sekas ir noteiktas Savienības tiesībās attiecībā uz tās tiesas sastāva likumību, kas izskata strīdu pamatlietā? Šādos apstākļos iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai tā atbilst tiesību aktos noteiktas tiesas kritērijiem. Ņemot vērā to, ka saskaņā ar spriedumu *Simpson*³⁵ tiesai var būt pienākums pārbaudīt, vai, ņemot vērā lietas iztiesāšanas sastāvu, tā ir uzskatāma par neatkarīgu un objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu, ja par šo jautājumu tiek izteiktas būtiskas šaubas, Savienības tiesību interpretācija, kuru lūdz iesniedzējtiesa, ir nepieciešama, lai tai ļautu atrisināt procesuālu jautājumu, kas ir radies *in limine litis*, pirms izspriest tajā izskatāmo kriminālprocesu³⁶.

50. Apgalvojums, ka gadījumā, ja Disciplinārlietu palātas nolēmums tiek uzskatīts par Savienības tiesībām pretrunā esošu, saskaņā ar Polijas tiesību aktiem tiesnesi, kuram lieta nodota izskatīšanai nav atļauts aizstāt vai nodot lietas, attiecas uz lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmeta būtību saistībā ar Savienības tiesību piemērošanas jomu un iedarbību, kā arī to pārākumu. Argumenti par lietas būtību nav pamats lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu atzīšanai par nepieņemamu³⁷.

51. Tiesas sēdē Polijas valdība atsaucās uz spriedumu *Prokurator Generalny* u.c. (Augstākās tiesas Disciplinārlietu palāta – Iecelšana)³⁸, lai pamatotu argumentu par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu nepieņemamību. Minētajā spriedumā Tiesa noteica, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir nepieņemams, tostarp tādēļ, ka prejudiciālie jautājumi par dienesta attiecību pastāvēšanu starp tiesnesi un Disciplinārlietu palātu attiecas uz citu strīdu, nevis to, kas bija pamatlīetas priekšmets. Lai noteiktu minēto jautājumu tvērumu un uz tiem sniegtu pienācīgu atbildi, Tiesai būtu bijis jāpārbauda aspekti, kas pārsniedz iesniedzējtiesā izskatāmā strīda

³² Spriedums, 2016. gada 6. septembris, *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630, 20. punkts).

³³ Spriedums, 2010. gada 8. septembris, *Winner Wetten* (C-409/06, EU:C:2010:503, 38. punkts) un 2014. gada 27. februāris, *Pohotovost* (C-470/12, EU:C:2014:101, 28. un 29. punkts).

³⁴ Spriedums, 2021. gada 16. novembris, *Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim* u.c. (no C-748/19 līdz C-754/19, EU:C:2021:931, 48. punkts un tajā minētā judikatūra).

³⁵ Skat. 57. punktu.

³⁶ Pēc analogijas skat. spriedumu, 2021. gada 16. novembris, *Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim* u.c. (no C-748/19 līdz C-754/19, EU:C:2021:931, 49. punkts). Skat. arī spriedumu, 2021. gada 6. oktobris, *W.Ż.* (Augstākās tiesas Ārkārtas kontroles un publisko lietu palāta – Iecelšana) (C-487/19, EU:C:2021:798, 93. un 94. punkts).

³⁷ Pēc analogijas skat. spriedumu, 2021. gada 16. novembris, *Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim* u.c. (no C-748/19 līdz C-754/19, EU:C:2021:931, 54. punkts un tajā minētā judikatūra).

³⁸ Spriedums, 2022. gada 22. marts (C-508/19, EU:C:2022:201, 60.–71. punkts).

apjomu. Tiesa arī noteica, ka lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu minētajā lietā mērķis būtībā ir panākt, lai tiesneša iecelšana *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesneša amatā tiktu atzīta par spēkā neesošu *erga omnes*, lai gan valsts tiesībās nav atļauts apstrīdēt tiesnešu iecelšanu amatā, ceļot tiešu prasību atzīt šādu iecelšanu amatā par spēkā neesošu. Kā izriet no šo secinājumu 49. punkta, tas tā nav šajā lietā.

52. Līdz ar to ierosinu Tiesai noraidīt iebildumus pret iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu pieņemamību.

B. Par lietas būtību

1. Ievada piezīmes

53. Pārkāpuma procedūras priekšmets³⁹ lietā C-204/21 Komisija/Polija (Tiesnešu neatkarība un privātā dzīve)⁴⁰ daļēji pārklājas ar šīm prejudiciālā nolēmuma tiesvedībām. Lai gan pārkāpuma procedūra un lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir atšķirīgas procedūras ar atšķirīgām tiesiskajām sekām⁴¹, vajadzības gadījumā atsauksies uz saviem secinājumiem minētajā pārkāpuma procedūrā, kas tiks sniegti tanī pašā dienā, kad tiks sniegti šie secinājumi. It īpaši manu secinājumu lietā C-204/21, Komisija/Polija (Tiesnešu neatkarība un privātā dzīve) 46.–60. punktā ir izklāstīti, manuprāt, vispārāzīti juridiski priekšlikumi, kas ir būtiski šo lietu izspriešanai.

2. Par pirmo, otro un trešo jautājumu lietā C-615/20

54. Ar pirmo, otro un trešo jautājumu lietā C-615/20 iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LES 2. pants un 19. panta 1. punkta otrā daļa, kā arī Hartas 47. pants ir piemērojami gadījumos, kuros tostarp ir atļauta tiesnešu un tiesnešu palīgu kriminālvajāšana, aizturēšana un atstādināšana no amata, kā arī viņu atalgojuma obligāta samazināšana. Ja atbilde ir apstiprinoša, vai šīs tiesību normas ir jāinterpretē tādējādi, ka tās nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, ar kuru Disciplinārlietu palātai ir piešķirta kompetence izskatīt šādas lietas pirmajā un otrajā instancē, ņemot vērā, ka atsevišķas šīs palātas iezīmes, tostarp tās locekļu iecelšanas kārtība, rada šaubas, vai tā ir uzskatāma par “tiesu” Hartas 47. panta izpratnē?

55. Lai izskatītu šos jautājumus, pirmkārt, ir jāizvērtē Hartas 47. pants lietas C-615/20 un lietas C-671/20 kontekstā. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru personai, kas konkrētā gadījumā atsaucas uz tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību saskaņā ar Hartas 47. pantu, ir jābalstās uz Savienības tiesībās garantētajām tiesībām vai brīvībām, vai attiecībā uz šo personu ir jānotiek kriminālvajāšanai, ar ko īsteno Savienības tiesības Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē. No lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu lietās C-615/20 un C-671/20 neizriet, ka YP vai M. M. ir atsaukušies uz tiesībām, kuras viņiem būtu piešķirtas saskaņā ar Savienības tiesību normu, vai ka attiecībā uz viņiem ir sāktā kriminālvajāšana, ar ko īsteno Savienības tiesības. Šādos apstākļos Hartas 47. pants pamatlietās nav piemērojams. Tomēr, tā kā LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā visām dalībvalstīm ir noteikts pienākums nodrošināt tiesību aizsardzības līdzekļus, kas ir

³⁹ Saskaņā ar LESD 258. pantu.

⁴⁰ OV 2021, C 252, 9. lpp.

⁴¹ Nevajadzētu pārspīlēt Tiesas spriedumu dažādās sekas saskaņā ar LESD 258. un 267. pantu. Piemēram, 2022. gada 10. marta spriedumā *Grossman* (C-177/20, EU:C:2022:175) Tiesa nesen aprakstīja kopējo iedarbību, kāda var būt tās spriedumiem, kas pasludināti abās procedūrās.

pietiekami efektīvi tiesiskās aizsardzības nodrošināšanai jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības⁴², it īpaši Hartas 47. panta izpratnē, interpretējot pirmo tiesību normu, ir pienācīgi jāņem vērā otrā tiesību norma⁴³.

56. Otrkārt, izvērtēšu divu rīkojumu divās pārkāpumu procedūrās pret Polijas Republiku nozīmi. 2020. gada 8. aprīļa rīkojumā Tiesa lika apturēt atsevišķas Disciplinārlietu palātas darbības. Iesniedzējtiesa šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu pauž šaubas, vai, ņemot vērā minētajā lietā izdoto rīkojumu, Disciplinārlietu palāta varēja izskatīt lietas par atļauju veikt tiesneša kriminālvajāšanu un atstādināt viņu no amata. Tā arī uzdeva vairākus jautājumus par uzdoto apturēšanas pasākumu nozīmi šajā tiesvedībā⁴⁴.

57. 2020. gada 8. aprīļa rīkojuma rezolutīvajā daļā ir uzdots apturēt atsevišķas darbības, ko Disciplinārlietu palāta veica saskaņā ar konkrētiem noteikumiem⁴⁵, kas paredzēti Grozītajā likumā par Augstāko tiesu. Šie noteikumi ir juridiskais pamats Disciplinārlietu palātas kompetencei lemt par disciplinārlietām pret tiesnešiem. Tie pilnībā atšķiras no juridiskā pamata Disciplinārlietu palātas kompetencei dot atļauju veikt tiesnešu kriminālvajāšanu, viņus aizturēt un atstādināt no amata, kā arī samazināt viņu atalgojumu, kas ir to tiesvedības priekšmets, kurās ir iesniegti šie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu⁴⁶. Līdz ar to uzskatu, ka 2020. gada 8. aprīļa rīkojumam nav nozīmes attiecībā uz šeit izskatāmajiem jautājumiem⁴⁷.

58. Savukārt Tiesas priekšsēdētāja vietnieces 2021. gada 14. jūlija rīkojums lietā C-204/21 R Komisija/Polija⁴⁸ ir būtisks. Tā rezolutīvajā daļā Polijas Republikai tostarp ir uzdots apturēt Grozītā likuma par Augstāko tiesu 27. panta 1. punkta 1a) apakšpunkta un Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju noteikumu piemērošanu noteikumu piemērošanu, saskaņā ar kuriem Disciplinārlietu palātai ir kompetence lemt par lūgumu atļaut uzsākt kriminālprocesu pret tiesnešiem vai tiesnešu palīgiem⁴⁹. Ar minēto rīkojumu Polijas Republikai ir arī uzdots apturēt Disciplinārlietu palātas uz iepriekš minēto tiesību normu pamata jau pieņemto nolēmumu sekas un atturēties nosūtīt minētajās normās norādītās lietas izskatīšanai tiesā, kas neatbilst neatkarības kritērijam⁵⁰.

⁴² Nav strīda par to, ka iesniedzējtiesa kā tiesa Savienības tiesību izpratnē darbojas Polijas tiesību sistēmā “jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības” saskaņā ar LES 19. panta 1. punkta otro daļu, un tāpēc tai ir jāatbilst efektīvas tiesību aizsardzības tiesā kritērijiem. Spriedums, 2021. gada 6. oktobris, W.Ż. (Augstākās tiesas Ārkārtas kontroles un publisko lietu palāta – Iecelšana) (C-487/19, EU:C:2021:798, 106. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁴³ Spriedums, 2022. gada 22. februāris, RS (Konstitucionālās tiesas spriedumu iedarbība) (C-430/21, EU:C:2022:99, 34.–37. punkts un tajos minētā judikatūra).

⁴⁴ Skat. pirmā jautājuma c) daļu un trešā jautājuma f) daļu lietā C-615/20.

⁴⁵ Proti, tā 3. panta 5. punkts, 27. pants un 73. panta 1. punkts. Saskaņā ar 2020. gada 8. aprīļa rīkojumu Polijas Republikai tika uzdots atturēties no Disciplinārlietu palātā izskatāmo lietu nodošanas tādām iztiesāšanas sastāvam, kurš neatbilst neatkarības prasībām, kas noteiktas tostarp spriedumā A. K.

⁴⁶ Skat. Grozītā likuma par Augstāko tiesu 27. panta 1. punkta 1.a apakšpunktu un Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju 80. pantu, 110. panta 2.a punktu un 129. pantu.

⁴⁷ Katrā ziņā uzdotie apturēšanas pasākumi beidzās līdz ar 2021. gada 15. jūlija sprieduma lietā Komisija/Polija (Disciplinārie pasākumi pret tiesnešiem) (C-791/19, EU:C:2021:596, turpmāk tekstā – “spriedums par disciplinārajiem pasākumiem pret tiesnešiem”) pasludināšanu. Atzinums, ka Polijas Republika nav izpildījusi LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā paredzētos pienākumus, jo nenodrošināja Disciplinārlietu palātas neatkarību un objektivitāti, un it īpaši kritēriji, uz kuriem Tiesa balstījies šī konstatējuma izdarīšanā, ir īpaši būtiski šajā tiesvedībā. Skat. arī spriedumu A. K.

⁴⁸ Tiesas priekšsēdētāja vietnieces rīkojums, 2021. gada 14. jūlijs, Komisija/Polija (C-204/21 R, EU:C:2021:593; turpmāk tekstā – “2021. gada 14. jūlija rīkojums”).

⁴⁹ Nekavējoties un līdz sprieduma pasludināšanai, ar kuru tiks pabeigta tiesvedība lietā C-204/21, Komisija/Polija (Tiesnešu neatkarība un privātā dzīve).

⁵⁰ Kā definēts spriedumā A. K.

59. Lai nodrošinātu 2021. gada 14. jūlija rīkojuma efektīvu izpildi, Tiesas priekšsēdētāja vietnieks 2021. gada 27. oktobrī piesprieda Polijas Republikai samaksāt 1 000 000 EUR kavējuma naudu par katru dienu, sākot no šā rīkojuma paziņošanas līdz brīdim, kad šī dalībvalsts izpildīs no 2021. gada 14. jūlija rīkojuma izrietošos pienākumus, vai, ja tas netiks darīts, līdz sprieduma pasludināšanai, ar kuru tiks pabeigta tiesvedība lietā C-204/21, Komisija/Polija (Tiesnešu neatkarība un privātā dzīve)⁵¹.

60. Tiesas sēdē Komisija apstiprināja⁵², ka Polijas Republika nav informējusi to par pasākumiem, ko šī dalībvalsts būtu veikusi, lai izpildītu 2021. gada 14. jūlija rīkojumu. Komisija piebilda, ka pēc šī rīkojuma izdošanas tiesnesis I. T. bija jāatjauno amatā no 2021. gada 14. jūlija līdz sprieduma pasludināšanai lietā C-204/21, Komisija/Polija (Tiesnešu neatkarība un privātā dzīve).

61. Treškārt, Polijas valdība tiesas sēdē norādīja, ka Disciplinārlietu palāta tika likvidēta ar 2022. gada 9. jūnija *ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw* (Likums par grozījumiem Likumā par Augstāko tiesu un dažos citos likumos; 2022. gada Dz. U., 1259. pozīcija; turpmāk tekstā – “2022. gada 9. jūnija likums”). Kopš tā laika tiesnesis var apstrīdēt Disciplinārlietu palātas galīgu nolēmumu, ar kuru atļauj veikt pret viņu kriminālvajāšanu jaunizveidotajā *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) *Izba Odpowiedzialności Zawodowej* (Profesionālās atbildības lietu palāta; turpmāk tekstā – “Profesionālās atbildības lietu palāta”).

62. Ar 2022. gada 9. jūnija likuma, tam stājoties spēkā⁵³, 8. pantu Disciplinārlietu palāta tika likvidēta un izveidota Profesionālās atbildības lietu palāta. Profesionālās atbildības lietu palāta izskata visas lietas, kas Disciplinārlietu palātā vēl nebija pabeigtas 2022. gada 15. jūlijā. Saskaņā ar 2022. gada 9. jūnija likuma 18. pantu sešu mēnešu laikā pēc tā stāšanās spēkā tiesnesis var iesniegt Profesionālās atbildības lietu palātā pieteikumu atjaunot tiesvedību attiecībā uz *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) nolēmumu, ar ko atļauts veikt kriminālvajāšanu pret viņu un ko pieņēmis tiesas sastāvs, kurā piedalījās Disciplinārlietu palātas tiesnesis.

63. Neraugoties uz Disciplinārlietu palātas likvidēšanu, šķiet, ka tiesnesis I. T. joprojām ir atstādināts no amata pienākumu pildīšanas saskaņā ar valsts tiesību aktiem, lai gan viņš var iesniegt⁵⁴ Profesionālās atbildības lietu palātā pieteikumu, lai apstrīdētu Disciplinārlietu palātas nolēmumu. Līdz ar to iesniedzējtiesas jautājumi joprojām ir pamatoti. Lai izvērtētu tiesneša I. T. atstādināšanas no amata tiesiskumu, ir jāpārbauda gan tas, vai Disciplinārlietu palāta atbilst LES 2. panta un 19. panta 1. punkta otrās daļas, lasot tos kopsakarā ar Hartas 47. pantu, prasībām, gan arī to, kā šo tiesību normu neievērošana ietekmē iesniedzējtiesas sastāvu.

64. No iepriekš minētā izriet, ka, lai gan Disciplinārlietu palāta pieņēma nolēmumu otrajā instancē, saskaņā ar Polijas tiesībām tiesnesis I. T. tagad var apstrīdēt tā spēkā esamību, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai. Turklāt, šķiet, ka Disciplinārlietu palātas nolēmumam vairs nav *res judicata* spēka.

65. Pievēršoties pirmajam, otrajam un trešajam jautājumam lietā C-615/20, lai gan tiesu organizācija dalībvalstīs, tostarp noteikumi par kriminālprocesa uzsākšanu pret tiesnešiem, ietilpst to kompetencē, šīs kompetences īstenošanai ir jāatbilst Savienības tiesībām. Ja dalībvalsts

⁵¹ Tiesas priekšsēdētāja vietnieka rīkojums, 2021. gada 27. oktobris, Komisija/Polija (C-204/21 R, nav publicēts, EU:C:2021:878).

⁵² Polijas valdībai to neapstrīdot.

⁵³ Minētais likums stājas spēkā 2022. gada 15. jūlijā, kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

⁵⁴ Piemēram, lai atceltu viņa atstādināšanu no amata.

paredz īpašus noteikumus, kas reglamentē kriminālprocesa uzsākšanu pret tiesnešiem⁵⁵, šiem noteikumiem – saskaņā ar prasību par lietas izskatīšanu neatkarīgā, objektīvā un tiesību aktos noteiktā tiesā, un lai kļiedētu jebkādas privātpersonu pamatotas šaubas par tiesnešu neatkarību no ārējiem faktoriem, it īpaši par likumdošanas varas un izpildvaras tiešu vai netiešu ietekmi, kas var ietekmēt to lēmumus, – jābūt balstītiem uz objektīvām un pārbaudāmām prasībām saistībā ar tiesvedību pienācīgu norisi. Šādos noteikumos, tāpat kā tiesību normās par tiesnešu disciplināro atbildību, ir jābūt paredzētām vajadzīgajām garantijām, kas nodrošina, ka kriminālprocess netiek izmantots kā sistēma tiesnešu darbības politiskajai kontrolei, un ka tiem ir pilnībā jānodrošina Hartas 47. un 48. pantā paredzētās tiesības⁵⁶.

66. Saskaņā ar LES 19. panta 1. punkta otro daļu dalībvalstīm ir jānodrošina, lai tiesas, kas var spriest par Savienības tiesību piemērošanu un interpretāciju, atbilstu efektīvas tiesību aizsardzības tiesā prasībām⁵⁷. Jau savas būtības dēļ lietas, kuras ir Disciplinārlietu palātas kompetencē saskaņā ar Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju 80. pantu, 110. panta 2.a punktu un 129. pantu un Grozītā likuma par Augstāko tiesu 27. panta 1. punkta 1.a) apakšpunktu⁵⁸, tūlītēji, tieši un dziļi ietekmē tiesnešu statusu un tiesnešu amata pienākumu pildīšanas nosacījumus⁵⁹. No minētā izriet, ka ir jānodrošina, lai pasākumi, kas veikti saskaņā ar šīm Polijas tiesību normām attiecībā uz Polijas tiesu tiesnešiem, kuri var spriest par Savienības tiesību piemērošanu un interpretāciju, varētu tikt pārbaudīti struktūrā, kas pati atbilst efektīvas tiesību aizsardzībai tiesā prasībām saskaņā ar LES 19. panta 1. punkta otro daļu⁶⁰. Tā kā Disciplinārlietu palātas kompetencē bija piemērot iepriekš minētās Polijas tiesību normas, tai ir jāsniedz visas nepieciešamās garantijas attiecībā uz tās neatkarību, objektivitāti un tiesību aktos noteiktas tiesas kritēriju, lai novērstu jebkādu risku, ka pasākumi, ko tā veic saskaņā ar šīm normām, var tikt izmantoti kā sistēma tiesu nolēmumu satura politiskajai kontrolei. Lielā mērā balstoties uz faktoriem, kurus Tiesa iepriekš izklāstīja spriedumā A. K.⁶¹, tā spriedumā par disciplinārajiem pasākumiem pret tiesnešiem, atsaucoties uz tā 89.–110. punktā izklāstītajiem apsvērumiem, kategoriski nosprieda, ka Disciplinārlietu palāta neatbilst LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā paredzētajām neatkarības un objektivitātes prasībām. Tiesa tostarp balstījās uz to, ka Disciplinārlietu palātas izveide *ex nihilo*, paredzot tai ekskluzīvu kompetenci izskatīt noteiktas disciplinārlietas, sakrita ar tādu valsts tiesību aktu pieņemšanu, kas apdraudēja *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu neatceļamību un neatkarību. Spriedumā ir konstatēts, ka salīdzinājumā ar citām *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) palātām Disciplinārlietu palātai ir īpaši augsta līmeņa organizatoriska, darbības un finansiāla autonomija. Disciplinārlietu palātas locekļi arī saņem atalgojumu, kas aptuveni par 40 % pārsniedz citu *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) palātu tiesnešu atalgojumu, nesniedzot nekādu šādas privilēģētas attieksmes objektīvu pamatojumu.

⁵⁵ Kā savos apsvērumos norādīja Polijas valdība un Komisija, ja attiecīgajā jomā nav Savienības tiesību normu, dalībvalstīm ir jānosaka, vai konkrētas tiesneša darbības ir disciplināra vai krimināla rakstura. Tādējādi Savienības tiesībām principā nav pretrunā tāda tiesību norma kā Polijas Republikas Konstitūcijas 181. pants, kurā ir paredzēts, ka tiesību aktos noteikta tiesa var atcelt tiesneša imunitāti pret kriminālvajāšanu un viņa aizturēšanu. Skat. 2. jautājumu lietā C-615/20.

⁵⁶ Spriedums, 2021. gada 18. maijs, *Asociația 'Forumul Judecătorilor din România'* u.c. (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 un C-397/19, EU:C:2021:393, 210.–213. punkts). Skat. otrā jautājuma a) daļu lietā C-615/20.

⁵⁷ Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 2. marts, A. B. u.c. (Augstākās tiesas tiesnešu iecelšana – Pārsūdzība), (C-824/18, EU:C:2021:153, 112. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁵⁸ Attiecas uz atļauju uzsākt kriminālprocesu pret tiesnešiem vai tiesnešu palīgiem vai viņus apcietināt, nodarbinātības un sociālā nodrošinājuma tiesībām attiecībā uz *Sąd Najwyższy* (Augstākās tiesas) tiesnešiem un šo tiesnešu piespiedu pensionēšanu.

⁵⁹ Skat. arī 2021. gada 14. jūlija rīkojumu (81. punkts).

⁶⁰ Pēc analogijas skat. spriedumu par disciplinārajiem pasākumiem pret tiesnešiem (80. un 83. punkts).

⁶¹ Skat. pirmā jautājuma a) daļu un trešā jautājuma d) daļu lietā C-615/20.

67. Izveidojot Disciplinārlietu palātu, tās sastāvā bija jāiekļauj tikai jauni tiesneši, kurus pēc *KRS* priekšlikuma iecēla Republikas prezidents⁶². Pirms šo tiesnešu iecelšanas amatā, *KRS* tika visaptveroši pārstrukturēta⁶³. Tiesa uzskatīja, ka šādas izmaiņas var radīt līdz šim nebijušu risku – kāda nebija iepriekš spēkā esošajā ievēlēšanas kārtībā –, ka palielināsies likumdošanas varas un izpildvaras ietekme uz *KRS* un tiks apdraudēta šīs iestādes neatkarība. Turklāt šādā jaunā sastāvā *KRS* tika izveidota, samazinot spēkā esošo četru gadu pilnvaru termiņu locekļiem, kuri līdz šim bija šīs iestādes sastāvā. Tiesa arī konstatēja, ka tiesību aktu reforma, kas tādējādi bija pamatā *KRS* izveidei, notika vienlaikus ar jaunā Likuma par Augstāko tiesu⁶⁴ pieņemšanu, veicot plašu šīs iestādes reformu⁶⁵.

68. Pēc Tiesas domām, visi minētie faktori indivīdiem var radīt pamatotas šaubas par Disciplinārlietu palātas ārēju neietekmējamību, it īpaši saistībā ar Polijas likumdošanas varas un izpildvaras tiešu vai netiešu ietekmi, un par tās neitralitāti attiecībā uz izvērtējamajām interesēm. Šie faktori var izraisīt to, ka Disciplinārlietu palāta netiek uztverta kā neatkarīga vai objektīva struktūra, līdz ar to apdraudot palāvību, kāda šādai struktūrai ir jārada demokrātiskā un tiesiskā sabiedrībā⁶⁶.

69. Disciplinārlietu palātas tiesnešu iecelšanas procedūras un tās darbības nosacījumu visaptverošs novērtējums neizslēdz pamatotas šaubas par ārēja spiediena izdarīšanu uz tās locekļiem⁶⁷. Šo secinājumu sagatavošanas laikā joprojām pastāv pamatotas šaubas par Disciplinārlietu palātas neatkarību un objektivitāti, kas raksturota spriedumā par disciplinārajiem pasākumiem pret tiesnešiem un spriedumā A. K. Šīs šaubas ietekmē ne tikai Polijas disciplināros pasākumus attiecībā uz tiesnešiem, bet arī noteikumus par atļauju veikt tiesnešu vai tiesnešu palīgu kriminālvajāšanu, tos aizturēt un atstādināt no amata, kā arī viņu atalgojuma obligātu samazināšanu.

70. Iesniedzējtiesa ir arī aprakstījusi saikni starp Polijas tieslietu ministru un prokuroru, Polijas tieslietu ministru un *KRS*, kā arī *KRS* un Disciplinārlietu palātu⁶⁸. Šajā ziņā tai ir šaubas, vai Disciplinārlietu palāta ir trešās personas pozīcijā attiecībā pret lietas dalībniekiem⁶⁹.

71. Ir labi zināms, ka tiesu neatkarībai ir divi aspekti. Pirmais (ārējais) aspekts ietver prasību, lai tiesa pildītu savas funkcijas autonomi, nebūdamā pakļauta nekādai hierarhiskai saiknei vai subordinācijai attiecībā pret kādu un nesaņemot jebkādas izcelsmes rīkojumus vai instrukcijas, tādējādi būdamā aizsargāta pret ārēju iejaukšanos vai spiedienu, kas var nelabvēlīgi ietekmēt tās

⁶² Tādējādi tika izslēgta jebkāda iespēja pārcelt uz šo palātu tiesnešus, kas jau strādā *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa), lai gan principā tas bija atļauts.

⁶³ 23 no 25 *KRS* locekļiem jaunajā sastāvā iecēla Polijas izpildvara vai likumdošanas vara, vai arī tie ir šo varu pārstāvji. Iepriekš tiesneši paši no sava vidus izvēlējās 15 *KRS* locekļus.

⁶⁴ 2017. gada 8. decembra *ustawa o Sądzie Najwyższym* (Likums par Augstāko tiesu, 2018. gada *Dz. U.*, 5. pozīcija), konsolidētājā redakcijā, kas publicēta 2019. gada *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej* (825. pozīcija).

⁶⁵ Tostarp tika izveidotas divas jaunas palātas, no kurām viena ir Disciplinārlietu palāta, kā arī ieviests mehānisms *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesnešu pensionēšanās vecuma samazināšanai, kā arī paredzēta šo pasākumu piemērošana tiem tiesnešiem, kuri darbojas minētajā tiesā. Noteiktu *KRS* locekļu, kas tolaik bija amatā, pilnvaru termiņa priekšlaicīga izbeigšana un *KRS* reorganizācija notika kontekstā, kurā bija sagaidāms, ka daudzas amata vietas drīzumā būs aizpildāmas *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) un it īpaši Disciplinārlietu palātā.

⁶⁶ Tiesa arī nosprieda, ka šāda attīstība pazemina tiesiskuma vērtības aizsardzības līmeni. Spriedums par disciplinārajiem pasākumiem pret tiesnešiem (112. punkts).

⁶⁷ Skat. manu secinājumu lietā C-204/21, Komisija/Polija (Tiesnešu neatkarība un privātā dzīve) 212. punktu.

⁶⁸ Skat. šo secinājumu 28. un 29. punktu. Skat. arī trešā jautājuma e) daļu lietā C-615/20. Tiesa norādīja, ka *KRS* loma Disciplinārlietu palātas locekļu amatā iecelšanas procesā ir noteicoša un ka tās neatkarība no politiskās varas ir apšaubāma, tādējādi radot pamatotas šaubas par minētās palātas neatkarību un objektivitāti. Spriedums par disciplinārajiem pasākumiem pret tiesnešiem (101. un 108. punkts).

⁶⁹ Skat. trešā jautājuma f) daļu lietā C-615/20.

locekļu spriešanas neatkarību un ietekmēt viņu lēmumus. Otrais – iekšējais – aspekts ir saistīts ar objektivitātes jēdzienu. Tas attiecas uz to, ka tiesa saglabā vienādu attieksmi pret lietas dalībniekiem un to attiecīgajām interesēm. Tiesām ir jāievēro objektivitāte un, izņemot stingru tiesību normu piemērošanu, ir jābūt absolūtai neieinteresētībai strīda atrisinājumā⁷⁰.

72. Iesniedzējtiesas šaubas attiecas uz otro neatkarīgas tiesas aspektu, kā arī uzskatu, ka Disciplinārlietu palāta, lemjot par atļauju veikt tiesnešu kriminālvajāšanu un atstādināt viņus no amata, nav nedz neatkarīga, nedz objektīva. Tiešās un netiešās institucionālās saiknes, ko minētā tiesa apraksta starp Polijas tieslietu ministru, prokuroru⁷¹, KRS un Disciplinārlietu palātu, kā izklāstīts šo secinājumu 28. un 29. punktā⁷², palielina jau tā ievērojamo risku, ka Disciplinārlietu palāta, lemjot par šiem jautājumiem, var netikt uzskatīta par pilnīgi neitrālu tiesu, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai. Šīs saiknes var vēl vairāk apdraudēt uzticību, kāda tiesai ir jārada demokrātiskā un tiesiskā sabiedrībā.

73. Tāpēc iesaku Tiesai atzīt, ka LES 2. pants un 19. panta 1. punkta otrā daļa, lasot tos saistībā ar Hartas 47. pantu, ir piemērojami gadījumos, kuros saskaņā ar valsts tiesību aktiem tiesa tostarp atļauj veikt tiesnešu un tiesnešu palīgu kriminālvajāšanu, viņus aizturēt un atstādināt no amata, kā arī saistība ar to samazināt viņu atalgojumu. Šīm Savienības tiesību normām ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, ar kuru tiesai, kas neatbilst neatkarīgas un objektīvas, tiesību aktos noteiktas tiesas prasībām, ir piešķirta kompetence dot atļauju veikt tiesnešu un tiesnešu palīgu kriminālvajāšanu, viņus aizturēt un atstādināt no amata, kā arī saistība ar to samazināt viņu atalgojumu.

3. Par otro jautājumu lietā C-671/20

74. Iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Savienības tiesībām, it īpaši LES 2. pantam un 19. panta 1. punkta otrajai daļai, ir pretrunā tādas valsts tiesību normas kā Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju 42.a panta 1. un 2. punkts un 107. panta 1. punkta 3. apakšpunkts, ar ko, pirmkārt, valsts tiesai – pārbaudot, vai lietas izskatīšanas sastāvs atbilst tiesību aktos noteiktas tiesas kritērijiem, – ir aizliegts izvērtēt Disciplinārlietu palātas dotās atļaujas veikt tiesneša kriminālvajāšanu, viņu aizturēt un atstādināt no amata tiesiskumu un saistošo spēku, un, otrkārt, šādu pārbaudi uzskata par disciplinārpārkāpumu. Iesniedzējtiesa vēlas arī noskaidrot, vai šīm Savienības tiesību normām ir pretrunā *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) judikatūra, ar kuru ir aizliegts veikt Republikas prezidenta izdoto tiesnešu iecelšanas aktu, kā arī aktu, ko KRS pieņem šajā iecelšanas procesā, pārbaudi tiesā.

75. No tiesībām uz lietas izskatīšanu neatkarīgā, objektīvā un tiesību aktos noteiktā tiesā izriet, ka ikvienam ir iespēja atsaukties uz šīm tiesībām⁷³. Ja neatkarīgas un objektīvas tiesas pastāvēšana tiek apstrīdēta tāda iemesla dēļ, kas uzreiz nešķiet acīmredzami nepamatots⁷⁴, ikvienai tiesai⁷⁵ ir pienākums pārbaudīt, vai, ņemot vērā lietas iztiesāšanas sastāvu, tā ir uzskatāma par šādu tiesu.

⁷⁰ Spriedums A. K. (120.–122. punkts).

⁷¹ Skat. šo secinājumu 28. punktu. Var izdarīt analogiju ar 2019. gada 27. maija spriedumu OG un PI (Libekas un Cvikavas prokuratūras) (C-508/18, EU:C:2019:456, 73.–90. punkts) par saikni starp Vācijas tieslietu ministru un prokuratūru saistībā ar risku, ka konkrētos gadījumos pirmais dod norādījumus otrajai.

⁷² Kopā ar citiem faktoriem, uz kuriem Tiesa ir norādījusi spriedumā par disciplinārajiem pasākumiem pret tiesnešiem.

⁷³ Spriedums *Simpson* (55. punkts).

⁷⁴ Spriedums, 2008. gada 1. jūlijs, *Chronopost/UFEX* u.c. (C-341/06 P un C-342/06 P, EU:C:2008:375, 46. punkts).

⁷⁵ Attiecībā uz Tiesu un Vispārējo tiesu skat. spriedumu *Simpson* (57. punkts) un spriedumu, 2022. gada 24. marts, *Wagenknecht*/Komisija (C-130/21 P, EU:C:2022:226, 15. punkts). Attiecībā uz dalībvalstu tiesām skat. spriedumu, 2021. gada 6. oktobris, W.Ž. (Augstākās tiesas Ārkārtas kontroles un publisko lietu palāta – Iecelšana) (C-487/19, EU:C:2021:798, 126.–131. punkts).

Šādas pārbaudes nepieciešamība ir saistīta ar tādas palāvības radišanu tiesu sistēmai pakļautajām personām, kāda demokrātiskā sabiedrībā ir jānodrošina tiesām. Tādējādi šāda pārbaude ir būtiska procesuāla prasība, kuras ievērošana ir absolūta un kura ir jāpārbauda pēc lietas dalībnieku lūguma vai pēc tiesas ierosmes⁷⁶. LES 2. pantam un 19. panta 1. punkta otrajai daļai, kā arī spriedumā *Simpson* noteiktajām prasībām ir transversāls raksturs. Tās ir piemērojamas vienmēr, kad tiesai var nākties izskatīt lietas “jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības”⁷⁷.

76. Polijas valdība uzskata, ka ne spriedums lietā A. K., ne valsts judikatūra, saskaņā ar kuru Disciplinārlietu palāta nav neatkarīga un objektīva, tiesību aktos noteikta tiesa, nevar likt apšaubīt aktu, ar ko Republikas prezidents ieceļ amatā šīs palātas tiesnešus.

77. Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju 42.a panta 1. un 2. punkta formulējums, kas izklāstīts šo secinājumu 11. punktā, pēc būtības neaprobežojas ar to, ka tiesai tiek liegta kompetence *erga omnes* atcelt aktu, ar kuru Republikas prezidents iecēlis amatā tiesnesi. Tā vietā ar šo tiesību normu nepārprotami tiek liegts visām Polijas tiesām – pēc lietas dalībnieku vai pēc savas ierosmes jebkādos apstākļos un jebkāda iemesla dēļ – izvirzīt vai izskatīt jautājumu, vai tiesa var ievērot pamattiesības uz taisnīgu, atklātu un laikus veiktu lietas izskatīšanu neatkarīgā un objektīvā, tiesību aktos noteiktā tiesā, vai arī to, vai tiesnesis likumīgi iecelts amatā vai var pildīt tiesu varas funkcijas neatkarīgi no apgalvotās nelikumības, apstrīdētā akta vai procedūras, vai pieejamā tiesiskās aizsardzības līdzekļa. Manuprāt, Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju normu formulējums ir tik plašs, lai liegtu valsts tiesai izskatīt jautājumus par jebkuru iztiesāšanas sastāvu, kā to paredz Tiesas judikatūra⁷⁸.

78. Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju 107. panta 1. punkta 3. apakšpunkta nosacījumi, šķiet, pastiprina šā likuma 42.a panta 1. un 2. punktā paredzētos aizliegumus. Grozītā Likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju 107. panta 1. punkta 3. apakšpunktā, šķiet, ir ietverti visi mēģinājumi apstrīdēt jebkuru tiesneša iecelšanas procedūras aspektu⁷⁹, tostarp, piemēram, tiesību aktos noteiktas tiesas kritērija ievērošanu. Tā kā Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju 42.a panta 1. un 2. punkts un 107. panta 1. punkta 3. apakšpunkts liedz šīm tiesām pārbaudīt, vai tās atbilst LES 2. panta un 19. panta 1. punkta otrās daļas, lasot tos saistībā ar Hartas 47. pantu, kā tas interpretēts spriedumā *Simpson*, prasībām, minētās Savienības tiesību normas nepieļauj šādas valsts tiesību normas.

79. Attiecībā uz *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) judikatūru⁸⁰ ir jānorāda: lai gan Tiesa ir atzinusi⁸¹, ka apstākļi, ka Republikas prezidenta lēmumi par tiesnešu iecelšanu amatā *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) nevar tikt pārbaudīti tiesā saskaņā ar Polijas tiesību aktiem, pats par sevi nav problemātisks⁸², tā ir vairākkārt nospriedusi, ka KRS priekšlikumu par tiesnešu

⁷⁶ Skat. spriedumu *Simpson* (55. un 57. punkts) un spriedumu, 2008. gada 1. jūlijs, *Chronopost/UFEX* u.c. (C-341/06 P un C-342/06 P, EU:C:2008:375, 46. punkts).

⁷⁷ Spriedums, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses* (C-64/16, EU:C:2018:117, 29., 36. un 37. punkts).

⁷⁸ Spriedums *Simpson* (55. punkts).

⁷⁹ Skat. spriedumu, 2021. gada 2. marts, A. B. u.c. (Augstākās tiesas tiesnešu iecelšana – Pārsūdzība), (C-824/18, EU:C:2021:153, 128. un nākamie punkti un tajos minētā judikatūra). Piemēram, varētu apgalvot, ka KRS lomas tiesneša iecelšanas procedūrā pārbaude ir disciplinārpārkāpums.

⁸⁰ 2020. gada 4. marta spriedumā (Lieta Nr. P 22/19) (2020. gada Dz. U., 413. pozīcija) *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) nosprieda, ka valsts tiesību normas, kas ļauj iesniegt pieteikumu izslēgt tiesnesi no lietas izskatīšanas sastāva viņa neatbilstošas iecelšanas dēļ, ko pēc KRS priekšlikuma ir veicis Republikas prezidents, ir pretrunā Republikas Konstitūcijas 179. pantam, lasot to kopsakarā ar tās 144. panta 3. punkta 17. apakšpunktu.

⁸¹ Spriedums A. K. (145. punkts).

⁸² Tiesas 2021. gada 2. marta sprieduma A. B. u.c. (Augstākās tiesas tiesnešu iecelšana – Pārsūdzība) (C-824/18, EU:C:2021:153) 129. punktā ir noteikts, ka “iespējas celt prasību tiesā iespējama neesamība saistībā ar iecelšanas valsts augstākās tiesas tiesneša amatā procedūru dažos gadījumos var neizrādīties problemātiska no Savienības tiesībām, it īpaši no LES 19. panta 1. punkta otrās daļas izrietošo prasību gaismā”.

iecelšanu amatā efektīva pārbaude tiesā – vismaz attiecībā uz to, vai nav pārsniegtas vai nepareizi izmantotas pilnvaras, pieļauta tiesību kļūda vai acīmredzama kļūda vērtējumā – ir nepieciešama gadījumos, kad indivīdiem rodas sistēmiskas šaubas par šādas procedūras rezultātā ieceltu tiesnešu neatkarību un objektivitāti⁸³. Turklāt sprieduma par disciplinārajiem pasākumiem pret tiesnešiem 104.–107. punktā Tiesa vairākus faktorus – tostarp svarīgo lomu, kāda Disciplinārlietu palātas locekļu iecelšanā amatā ir *KRS*, – raksturoja kā tādas, kas indivīdiem var radīt pamatotas šaubas par minētās struktūras neatkarību un objektivitāti. Judikatūra skaidri liecina⁸⁴, ka *KRS* priekšlikumi par tiesnešu iecelšanu ir jāpārbauda tiesā, pretējā gadījumā Disciplinārlietu palāta nav uzskatāma par neatkarīgu un objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu un tostarp neatbilst LES 19. panta 1. punkta otrās daļas prasībām⁸⁵. Minētā judikatūra ir saistoša visām Polijas tiesām, tostarp *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa). Tiesa spriedumā *Grossmania* nosprieda, ka saskaņā ar LESD 260. panta 1. punktu, ja Tiesa konstatē, ka dalībvalsts nav izpildījusi Līgumos paredzētos pienākumus, šai dalībvalstij ir jāveic pasākumi, kas vajadzīgi, lai izpildītu Tiesas spriedumu, kuram attiecībā uz faktu un tiesību jautājumiem, kuri faktiski vai obligāti ir tikuši izskatīti [attiecīgajā tiesas nolēmumā], ir *res judicata* spēks. Pamatojoties uz pilnvarām, kas ar Tiesas spriedumu piešķirtas valsts tiesai, nosakot Savienības tiesību normu tvērumu, ir jāņem vērā tajā autoritatīvi izklāstītie juridiskie elementi. Gadījumā, ja attiecīgās valsts iestādes neīsteno Tiesas spriedumu par pienākumu neizpildi, valsts tiesai ir jāveic visi pasākumi, lai atvieglotu Savienības tiesību pilnīgu īstenošanu atbilstoši spriedumā noteiktajam⁸⁶.

80. Saskaņā ar LESD 267. pantu spriedums, ko Tiesa pasludinās šajās lietās, ir saistošs iesniedzējtiesai attiecībā uz Savienības tiesību interpretāciju tajā izskatāmā strīda atrisināšanai. Iesniedzējtiesai tādā vajadzības gadījumā ir pienākums ņemt vērā *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) nolēmumus, ja tā, ņemot vērā Tiesas spriedumu, uzskata, ka tie neatbilst Savienības tiesībām, vajadzības gadījumā nepiemērojot valsts tiesību normu⁸⁷, kurā tai ir noteikts pienākums ievērot *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) nolēmumus⁸⁸.

81. Tāpēc iesaku Tiesai uzskatīt, ka LES 2. pantam un 19. panta 1. punkta otrajai daļai, lasot tos saistībā ar Hartas 47. pantu, ir pretrunā tādas valsts tiesību normas kā Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju 42.a panta 1. un 2. punkts un 107. panta 1. punkta 3. apakšpunkts, ar ko, pirmkārt, valsts tiesai – pārbaudot, vai lietas izskatīšanas sastāvs atbilst tiesību aktos noteiktas tiesas kritērijam, – ir aizliegts izvērtēt Disciplinārlietu palātas dotās atļaujas veikt tiesnešu kriminālvajāšanu, viņus aizturēt un atstādināt no amata saistošo spēku un tiesiskumu, un, otrkārt, šādu pārbaudi uzskata par disciplinārpārkāpumu.

⁸³ Spriedums, 2021. gada 2. marts, A. B. u.c. (Augstākās tiesas tiesnešu iecelšana – Pārsūdzība), (C-824/18, EU:C:2021:153, 128.–136. punkts un tajos minētā judikatūra).

⁸⁴ Spriedums A. K. Skat. arī spriedumu, 2021. gada 2. marts, A. B. u.c. (Augstākās tiesas tiesnešu iecelšana – Pārsūdzība), (C-824/18, EU:C:2021:153) un spriedumu par disciplinārajiem pasākumiem pret tiesnešiem.

⁸⁵ Spriedums par disciplinārajiem pasākumiem pret tiesnešiem attiecas uz Disciplinārlietu palātas kompetenci izskatīt disciplinārlietas pret *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) un vispārējās jurisdikcijas tiesu tiesnešiem. Kā norādīts šā secinājumu 69. punktā un manu secinājumu lietā C-204/21, Komisija/Polija (Tiesnešu neatkarība un privāta dzīve) 212. punktā, minētās judikatūras pamatojums attiecas arī uz Disciplinārlietu palātas kompetenci dot atļauju veikt tiesnešu un tiesnešu palīgu kriminālvajāšanu, viņus aizturēt un atstādināt no amata, kā arī samazināt viņu atalgojumu.

⁸⁶ Spriedums, 2022. gada 10. marts, *Grossmania* (C-177/20, EU:C:2022:175, 35., 36. un 38. punkts un tajos minētā judikatūra).

⁸⁷ Skat. Polijas Republikas Konstitūcijas 190. panta 1. punktu.

⁸⁸ Pēc analogijas skat. spriedumu, 2022. gada 22. februāris, RS (Konstitucionālās tiesas spriedumu iedarbība) (C-430/21, EU:C:2022:99, 73.–75. punkts). Skat. arī spriedumus, 2021. gada 2. marts, A. B. u.c. (Augstākās tiesas tiesnešu iecelšana – Pārsūdzība) (C-824/18, EU:C:2021:153, 146. punkts) un 2021. gada 18. maijs, *Asociația 'Forumul Judecătorilor din România'* u.c. (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 un C-397/19, EU:C:2021:393, 250. punkts).

4. Par ceturto jautājumu lietā C-615/20 un pirmo, trešo un ceturto jautājumu lietā C-671/20

82. Ceturtajā jautājumā, ko iesniedzējtiesa uzdod lietā C-671/20, tiek apgalvots, ka *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) nenodrošina efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, pietiekami detalizēti nenorādot – kā to paredz Tiesas Reglamenta 94. pants –, kāpēc tā uzskata, ka tas tā ir. No minētā izriet, ka Tiesa nevar palīdzēt iesniedzējtiesai izvērtēt, vai *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucionālā tiesa) tostarp ievēro LES 19. panta 1. punkta otro daļu. Tādēļ ierosinu Tiesai atzīt, ka, ciktāl ar ceturto jautājumu lietā C-671/20 tai tiek lūgts veikt šo vērtējumu, šis jautājums ir nepieņemams.

83. Ar ceturto jautājumu lietā C-615/20 un pirmo un trešo jautājumu lietā C-671/20 iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, kādas sekas rada konstatējums, ka Disciplinārlietu palāta tostarp nav ievērojusi LES 19. panta 1. punkta otro daļu, lasot to saistībā ar Hartas 47. pantu, attiecībā uz šīs palātas kompetenci dot atļauju veikt tiesnešu un tiesnešu palīgu kriminālvajāšanu, viņus aizturēt, atstādināt no amata, kā arī samazināt viņu atalgojumu. Iesniedzējtiesa it īpaši vēlas noskaidrot, vai LES 19. panta 1. punkta otrā daļa, kā arī Savienības tiesību pārākuma, lojālas sadarbības un tiesiskās drošības principiem ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju 41.b panta 1. un 3. punkts, kas ļauj mainīt iztiesāšanas sastāvu, pamatojoties uz Disciplinārlietu palātas doto atļauju veikt tiesneša kriminālvajāšanu, viņu aizturēt, atstādināt no amata, kā arī samazināt viņa atalgojumu. Tā arī jautā, vai LES 2. pants un 19. panta 1. punkta otrā daļa, kā arī Savienības tiesību pārākuma, lojālas sadarbības un tiesiskās drošības principi paredz, ka visām valsts iestādēm, tostarp iesniedzējtiesai ir pienākums neņemt vērā Disciplinārlietu palātas lēmumus un ļaut tiesnesim, kura imunitāte pret kriminālvajāšanu ir atcelta un kurš ir atstādināts no amata, piedalīties šīs tiesas iztiesāšanas sastāvā⁸⁹. Visbeidzot tā jautā, vai tiesnesis, kurš aizstāja šīs tiesas tiesnesi, kas tika atstādināts no amata, var lemt par jautājumiem, kuri saistīti ar Savienības tiesību piemērošanu vai interpretāciju⁹⁰.

84. Šo secinājumu 66.–69. punktā ir paskaidrots, kāpēc nolēmuma par tiesnesi I. T. pieņemšanas brīdī Disciplinārlietu palāta nebija uzskatāma par neatkarīgu un objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu un tādējādi neatbilda LES 19. panta 1. punkta otrajai daļai, lasot to saistībā ar Hartas 47. pantu⁹¹. Šo tiesību normu pārkāpums ir īpaši smags, jo Disciplinārlietu palātas tiesnešu amata iecelšanas procedūras un tās darbības nosacījumu visaptverošs novērtējums neizslēdz pamatotas šaubas par ārēja spiediena izdarīšanu uz tās locekļiem. Manuprāt, šī nenoteiktība apdraud minētās palātas un visu tās pieņemto aktu, tostarp nolēmuma par tiesnesi I. T. integritāti.

85. Savienības tiesību pārākuma princips nosaka pienākumu visām dalībvalstu struktūrām nodrošināt Savienības normu pilnīgu iedarbību. Dalībvalstu tiesības tātad nevar ietekmēt iedarbību, kura šīm normām ir atzīta minēto valstu teritorijā. Valsts tiesai, izskatot lietu atbilstoši savai kompetencei, ir pienākums nepiemērot nevienu valsts tiesību normu, kas ir pretrunā Savienības tiesību normai, kurai ir tieša iedarbība, piemēram LES 19. panta 1. punkta otrā daļai⁹².

⁸⁹ Skat. ceturto jautājuma a) un b) daļu lietā C-615/20 un trešo jautājuma a) daļu lietā C-671/20.

⁹⁰ Skat. trešo jautājuma b) daļu lietā C-671/20. YP uzskata, ka tiesneša kriminālvajāšanas atļauju var piešķirt tikai neatkarīga un objektīva tiesa pēc taisnīgas un pārskatāmas lietas izskatīšanas. Tā kā Disciplinārlietu palāta neatbilst nevienam no šiem kritērijiem, tās nolēmums nav spēkā. Polijas valdība uzskata, ka tiesneša I. T. atstādināšana no amata ir spēkā un līdz ar to viņa dalība kriminālprocesa iztiesāšanā pārkāptu pušu tiesības uz neatkarīgu, tiesību aktos noteiktu tiesu.

⁹¹ Neatkarīgi no tā, kādu kompetenci tā īstenoja.

⁹² Tā kā Tiesas pašreizējā judikatūrā, it īpaši spriedumā par disciplināriem pasākumiem pret tiesnešiem ir sniegta skaidra atbilde uz jautājumu par to, vai Disciplinārlietu palāta atbilst LES 19. panta 1. punkta otrajai daļai, valsts tiesai, izskatot lietu, ir jāveic visi pasākumi atbilstoši savai kompetencei, lai šī interpretācija tiktu īstenota. Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 10. marts, *Grossmania* (C-177/20, EU:C:2022:175, 38. punkts un tajā minētā judikatūra).

Turklāt saskaņā ar LES 4. panta 3. punktā noteikto lojālas sadarbības principu dalībvalstīm ir pienākums labot Savienības tiesību pārkāpuma nelikumīgās sekas⁹³. Piemērojot Savienības tiesību pārākuma principu, Disciplinārlietu palātas nolēmums nav spēkā⁹⁴.

86. Disciplinārlietu palātas likvidēšana ar 2022. gada 9. jūnija likumu nenožīmē, ka tās nolēmumi atzīti par spēkā neesošiem. Saskaņā ar valsts tiesību aktiem tiesneša I. T. atstādināšana no amata un viņa atalgojuma samazināšana paliek spēkā. Lai labotu šo situāciju, viņam ir jāiesniedz jaunizveidotajai Profesionālās atbildības lietu palātai pieteikums, lai apstrīdētu Disciplinārlietu palātas nolēmumu. Polijas valdībai⁹⁵ ir pienākums nodrošināt ne tikai to, ka Disciplinārlietu palāta savu kompetenci īsteno kā neatkarīga un objektīva, tiesību aktos noteikta tiesa, bet arī nekavējoties⁹⁶ atzīt par spēkā neesošu šīs palātas pieņemto nolēmumu iedarbību⁹⁷. Savienības tiesību tūlītēja un efektīva piemērošana nevar būt pakļauta prasībai celt prasību Profesionālās atbildības lietu palātā. Pretējā gadījumā Savienības tiesību efektivitāte tiek apdraudēta divējādi. Pirmkārt, tā būtu atkarīga no lietas dalībnieku iniciatīvas uzsākt jaunu tiesvedību. Otrkārt, Disciplinārlietu palātas nolēmumi paliktu spēkā līdz šo strīdu atrisināšanai.

87. Kā norādīts šo secinājumu 62. un 64. punktā, Disciplinārlietu palātas nolēmumam, šķiet, nav *res judicata* spēka Polijas tiesībās. No tā izriet, ka uz to nav attiecināma Tiesas judikatūra par *res judicata* spēku⁹⁸. Turklāt no minētās judikatūras skaidri izriet⁹⁹: ņemot vērā, ka Disciplinārās palātas nolēmumu pieņēma struktūra, kas nav neatkarīga un objektīva, tiesību aktos noteikta tiesa, tiesiskās drošības princips vai apgalvotais *res judicata* spēks, nav šķērslis likumdošanas varai vai tiesai uzskatīt šī Savienības tiesību pārkāpuma nelikumīgās sekas par spēkā neesošām¹⁰⁰.

88. Tāpēc ierosinu atzīt, ka visām valsts iestādēm, tostarp iesniedzējtiesai – kuras sastāvā ir tiesnesis I. T.¹⁰¹ –, kā arī struktūrām, kurām ir pilnvaras iecelt un mainīt valsts tiesu lietas izskatīšanas sastāvu¹⁰², ir pienākums neņemt vērā Disciplinārlietu palātas nolēmums un ļaut minētajam tiesnesim piedalīties lietas iztiesāšanā iesniedzējtiesā¹⁰³.

⁹³ Spriedums, 2022. gada 10. marts, *Grossmania* (C-177/20, EU:C:2022:175, 63. punkts).

⁹⁴ Pēc analogijas skat. spriedumu, 2021. gada 6. oktobris, W.Ž. (Augstākās tiesas Ārkārtas kontroles un publisko lietu palāta – Iecelšana) (C-487/19, EU:C:2021:798, 152.–155. punkts).

⁹⁵ Un visiem šīs valsts veidojumiem, tostarp iesniedzējtiesai.

⁹⁶ Pēc analogijas skat. spriedumu, 1978. gada 9. marts, *Simmenthal* (106/77, EU:C:1978:49, 23. punkts), kurā tostarp noteikts, ka prasībām, kas izriet no pašas Savienības tiesību dabas, neatbilst neviena valsts tiesību sistēmas norma vai likumā noteikta, administratīvā vai tiesu prakse, kuras rezultātā samazinātos Savienības tiesību efektivitāte, ja tiesai, kuras kompetencē ir piemērot šīs tiesības, tiktu liegtas pilnvaras šajā piemērošanas brīdī darīt visu nepieciešamo, lai netiktu piemērotas tādas valsts tiesību normas, kas, iespējams, rada šķērslis Savienības tiesību normu pilnīgai efektivitātei. Skat. arī spriedumu, 2010. gada 22. jūnijs, *Melki* un *Abdeli* (C-188/10 un C-189/10, EU:C:2010:363, 43. un 44. punkts un tajos minētā judikatūra).

⁹⁷ Skat. spriedumu, 1991. gada 19. novembris, *Francovich* u.c. (C-6/90 un C-9/90, EU:C:1991:428, 36. punkts).

⁹⁸ Skat. spriedumus, 2020. gada 2. aprīlis, *CRPNPAC* un *Vueling Airlines* (C-370/17 un C-37/18, EU:C:2020:260, 88. un 89. punkts) un 2020. gada 17. septembris, *Rosneft* u.c./Padome (C-732/18 P, nav publicēts, EU:C:2020:727, 52. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁹⁹ Pēc analogijas skat. spriedumu, 2021. gada 6. oktobris, W.Ž. (Augstākās tiesas Ārkārtas kontroles un publisko lietu palāta – Iecelšana) (C-487/19, EU:C:2021:798, 160. punkts).

¹⁰⁰ Tas nenožīmē, ka pret tiesnešiem, pret kuriem tika uzsākta tiesvedība Disciplinārlietu palātā, piemēram, saskaņā ar Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju 80. pantu, nevar tikt uzsākta turpmāka tiesvedība saskaņā ar minēto normu neatkarīgā un objektīvā, tiesību aktos noteiktā tiesā. Tomēr tieši attiecīgajām valsts iestādēm ir pienākums vajadzības gadījumā (atkārtoti) uzsākt šādu tiesvedību pret attiecīgajiem tiesnešiem.

¹⁰¹ Ja nebūtu iespējams konstatēt tos iesniedzējtiesas sastāvus, kuros lietas iztiesāšanā piedalās tiesnesis I. T., tiesas nevarētu pārbaudīt, vai tie uzskatāmi par neatkarīgu un objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu, tādējādi padarot spriedumu *Simpson* (55. un 57. punkts) par neizpildāmu.

¹⁰² It īpaši tiesas priekšsēdētājam. Skat. Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju 41.b panta 1. un 3. punktu.

¹⁰³ Tas neskar tiesneša iespēju celt prasību par zaudējumu atlīdzināšanu. Polijas tiesību aktos, šķiet, noteiktos gadījumos ir paredzēta kompensācija no amata atstādinātiem tiesnešiem: skat. Grozītā likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju 129. pantu.

89. Uz šiem apsvērumiem attiecas svarīgs nosacījums, ka lieta nav nodota izskatīšanai citam sastāvam, kurš pats ir neatkarīga un objektīva, tiesību aktos noteikta tiesa. Lai gan Savienības tiesību efektivitāte neapšaubāmi iegūtu, ja tiktu novērstas visas Disciplinārlietu palātas nolēmuma nelabvēlīgās sekas, tostarp *ex nunc* atcelti lēmumi par tiesnesim I. T. iedalīto lietu nodošanu citam iztiesāšanas sastāvam, šāda pieeja, saskaņā ar kuru visas šīm tiesnesim iepriekš iedalītās lietas būtu jāatjauno un/vai jāizskata no jauna, neņemtu vērā lietas dalībnieku tiesības uz tiesisko drošību¹⁰⁴ un uz lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā saskaņā ar Hartas 47. pantu.

90. No minētā izriet, ka saistībā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-615/20 tiesnesim I. T. būtu jāturpina piedalīties pamatlīetas iztiesāšanā. Disciplinārlietu palātas 2020. gada 18. novembra nolēmums par viņa atstādināšanu no amata tika pieņemts tanī pašā dienā, kad tika pieņemts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-615/20, kālab tiesvedība iesniedzējtiesā tika apturēta. No Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka, neraugoties uz tiesneša I. T. atstādināšanu no amata, tiesvedība, no kuras izriet lieta C-615/20, netika nodota citam izskatīšanas sastāvam¹⁰⁵. Lieta, no kuras izriet lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-671/20, tika nodota citam iesniedzējtiesas sastāvam. Tiesai iesniegtajos lietas materiālos nav nevienas norādes, ka šīs iztiesāšanas sastāvs nebūtu uzskatāms par neatkarīgu un objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu. Šādā gadījumā šīs lietas izskatīšanu var turpināt jaunais sastāvs¹⁰⁶.

91. Tāpēc ierosinu Tiesai atzīt, ka LES 2. pants un 19. panta 1. punkta otrā daļa, kā arī Savienības tiesību pārkuma, lojālas sadarbības un tiesiskās drošības principi paredz pienākumu visām valsts iestādēm, tostarp iesniedzējtiesai, atzīt par spēkā neesošām tādu Disciplinārlietu palātas lēmumu kā tās 2020. gada 18. novembra nolēmums nelikumīgās sekas un līdz ar to atļaut tiesnesim, kas atstādināts no amata, piedalīties iztiesāšanas sastāvā, izņemot lietās, kuras ir pārdalītas izskatīšanai citam sastāvam, kas ir uzskatāms par neatkarīgu un objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu.

VI. Secinājumi

92. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Sąd Okręgowy w Warszawie* (Varšavas apgabaltiesa, Polija) uzdotajiem jautājumiem atbildēt šādi:

LES 2. pants un 19. panta 1. punkta otrā daļa, lasot tos saistībā ar Hartas 47. pantu,

- ir piemērojami gadījumos, kuros saskaņā ar valsts tiesību aktiem tiesa tostarp atļauj veikt tiesnešu un tiesnešu palīgu kriminālvajāšanu, viņus aizturēt un atstādināt no amata, kā arī saistībā ar to samazināt viņu atalgojumu. Šīm Savienības tiesību normām ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, ar kuru tiesai, kas neatbilst neatkarīgas un objektīvas, tiesību aktos noteiktas tiesas prasībām, ir piešķirta kompetence dot atļauju veikt tiesnešu un tiesnešu palīgu kriminālvajāšanu, viņus aizturēt un atstādināt no amata, kā arī saistībā ar to samazināt viņu atalgojumu;

¹⁰⁴ Ņemot vērā ievērojamo laikposmu, kas pagājis kopš tiesneša I. T. atstādināšanas no amata 2020. gada 18. novembrī, iespējams, daudzas no viņam sākotnēji iedalītajām lietām jau ir izspriestas.

¹⁰⁵ Skat. apgabala prokurora apsvērumu 4. punktu.

¹⁰⁶ Apzinos, ka laikposms starp Disciplinārlietu palātas 2020. gada 18. novembra nolēmuma pieņemšanu un 2020. gada 9. decembra lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu lietā C-671/20 iesniegšanu – un līdz ar to arī tiesvedības pamatlīetā apturēšanu – ir īss un ka pamatlīetas izskatīšana šajā lietā pa to laiku nevarētu būt virzījusies uz priekšu. Šis apsvērumš neietekmē manu nostāju. Juridiskajai drošībai un skaidrai, abstraktai nostājai šādos jautājumos, kas ir piemērojama visos gadījumos, ir jābūt prioritārai attiecībā pret prasījumiem par lietderību atsevišķos gadījumos.

- nepieļauj valsts tiesību normas, ar ko, pirmkārt, valsts tiesai – pārbaudot, vai lietas izskatīšanas sastāvs atbilst tiesību aktos noteiktas tiesas kritērijam, – ir aizliegts izvērtēt *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija) *Izba Dyscyplinarna* (Disciplinārlietu palāta) dotās atļaujas veikt tiesnešu kriminālvajāšanu, viņus aizturēt un atstādināt no amata tiesiskumu un saistošo spēku, un, otrkārt, šādu pārbaudi uzskata par disciplinārpārkāpumu.

LES 2. pants un 19. panta 1. punkta otrā daļa, kā arī Savienības tiesību pārākuma, lojālas sadarbības un tiesiskās drošības principi paredz pienākumu jebkurai valsts iestādei, tostarp iesniedzējtiesai, atzīt par spēkā neesošām Disciplinārlietu palātas doto atļauju veikt tiesnešu kriminālvajāšanu, viņus aizturēt un atstādināt no amata nelikumīgās sekas un līdz ar to atļaut tiesnesim, kas ir atstādināts no amata, piedalīties iztiesāšanas sastāvā, izņemot lietās, kuras ir pārdalītas izskatīšanai citam sastāvam, kas ir uzskatāms par neatkarīgu un objektīvu, tiesību aktos noteiktu tiesu.